Sydasien

Sydasien.se

Pris: 100 SEK

#3
2022

Reportagemagasin

TEMA:

EKONOMI& DIGITALISERING

Tidskrift om Indien, Pakistan, Sri Lanka, Bangladesh, Nepal, Afghanistan, Bhutan och Maldiverna

Inledare

Ordet ekonomi väcker känslor i svåra tider

Ekonomi. Ordet väcker i dessa dagar än fler tankar än som skulle vara fallet i goda tider. Vi lever nu alla med en allt större ovisshet vad gäller såväl intäkter som utgifter.

När vi på Sydasiens redaktion redan förra året valde tema för det här numret fanns tankar om att vi själva kanske skulle kunna göra reportage på plats i något eller några av länderna. Vi såg framför oss börshus runtom i Sydasien och spännande samtal med människor om hur de ser på privat ekonomi, konjunktur, marknad och nationalekonomi. Det var såklart en önskedröm, med utgångspunkt i minnen från tidigare reportageresor, som ibland gjorts kring utvalda ämnesområden.

När vi nu har satt samman och utformat det här numret, fyllt med innehåll och nedslag från regionens samtliga åtta länder, kan vi ändå konstatera att det vi fått fram innebär ett kunskapsbidrag från oss till vår läsekrets.

Hur fungerar betalappar och mobila banktjänster i regionen? Vad betyder de pengar som skickas hem från sydasiater i diasporan runtom i världen till hemländerna? Vad var det som hände i Sri Lanka – vad gick snett med ekonomin och vad väntar nu? Vi måste också lyfta fram Pakistans utsatthet. Det blir allt tydligare att "klimatkatastrofer", som Pakistans klimatminister uttrycker det kan ödelägga ekonomin för människor och få hela nationer i gungning.

Det vi velat göra är att betrakta och rapportera om ekonomiska förhållanden i Sydasien, som är svåra för många som lever i regionen. Vi måste samtidigt dissekera och hantera tidskriftsföreningen Sydasiens ekonomi. Vi brottas i år, än mer än de två föregående åren med att få intäkterna under året att vara större än utgifterna.

Johan Mikaelsson
Henrik Schedin
Redaktörer

Sydasien

Utgivare: Tidskriftsföreningen Sydasien
ISSN: 0282-0463
Redaktörer: Johan Mikaelsson och Henrik Schedin
Ansvarig utgivare: Johan Mikaelsson
Formgivning: JM Frilansjournalist
Korrekturläsning/faktagranskning: Lars Eklund
Tryck: Billes Tryckeri, Mölndal, september 2022
Tidskriftsstöd: Sydasien har mottagit produktionsstöd från Statens Kulturråd för verksamhetsåret 2022.

Sydasien är en svensk tidskrift på nätet och i tryck som fokuserar på samhälle, politik, kultur, historia och skeenden i nutid i regionen Sydasien (länderna Indien, Pakistan, Sri Lanka, Bangladesh, Afghanistan, Nepal, Bhutan och Maldiverna). Tidskriften grundades 1977 och redaktionen arbetar för att erbjuda fräscha perspektiv, djärva debatter, intressanta reportage och kryddstark läsning.
Besök oss på: https://sydasien.se
Följ oss på Facebook: facebook.com/sydasien/
Omslagsbild: Världsmarknadspriset på tusenrupiersedeln (Sri Lanka) sjönk första halvåret 2022, men stiger nu något. Foto: Johan Mikaelsson
Medverkande #3 2022: se presentation på sidan 49.
Kontakt/prenumeration: redaktionen@sydasien.se
Postadress: Sydasien, Norra Forsåkersgatan 37, 431 63 Mölndal

Innehåll #3 2022

2 Inledare och noterat
Redaktionen

4 Översvämningarna i Pakistan ”en klimatkatastrof” **IPS**

8 Priset på lök en inflationsindikator och sju ord kring ekonomin i Sydasien **Johan Mikaelsson**

10 Indien tyngs av all världens e-avfall
Parul Sharma

14 Ett Sri Lanka i fritt fall 2022
Sulochana Ramiah Mohan

20 Maldivernas bortglömda skogar livsviktiga för lokala ekonmin **Lubna Hawwa**

26 Pakistans mobilbanker knappar in och drar ifrån **Zofeen T. Ebrahim**

30 Om e-postens amerikansk-indiska rötter
Henrik Schedin

32 Business Process Outsourcing viktig exportgren i Nepal **Shweta Acharya och Manil Shrestha**

36 Digitala banktjänster en livlina för familjer i Bangladesh **Troy Enekvist**

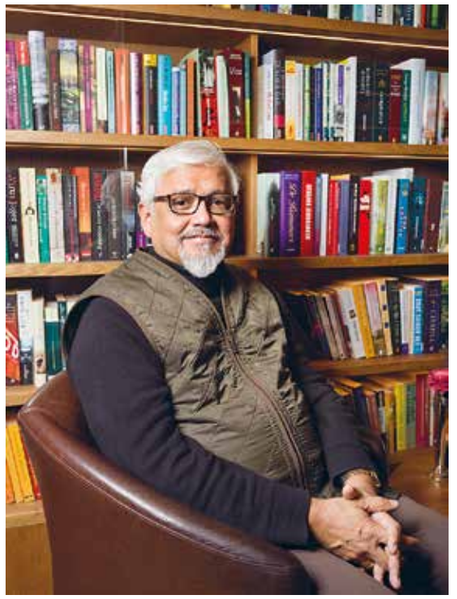
40 Makro i Bhutan – lycka och pengar
Alf Persson

44 Remitteringar till Afghanistan – utmaningar kring ”det privata biståndet” **Alice Hertzberg**

48 Sri Lankas sällsynt vackra fågelsedel
Johan Mikaelsson

49 Medverkande Sydasien #3 2022
Redaktionen

Noterat

Amitav Ghosh är född i Indien men sedan många år bosatt i USA. I sitt författarskap har han tagit upp det faktum att klimatförändringar knappt alls syns till i skönlitteraturen.
Foto: Palaver Press

Arkivet på Sydasien.se har fyllts på med fler tidskrifter

Nu finns de tryckta tidskrifterna till och med 2021, samt nr 2 2022 (tema pressfrihet och exil) fria för alla att läsa på Sydasien.se.

De flesta av de tryckta tidskrifterna från 1977-2010 kan beställas från redaktionen, liksom numren från 2018-2022.

Nya betalvägar. Sydasiens illustratör **Beat Lindberg** skissade kring penningtransaktionernas nyaste tidevarv och applikationer.

Sydasien vid Bokmässan i Göteborg 22-25 september

Lördagen den 24 september klockan 11:00-11:20 arrangerar Sydasien ett scenprogram på Stora scenen vid Globala torget. Vi intervjuar den indiske författaren Amitav Ghosh, som vi skivit om flitigt, bland annat i samband med vårt magasin med tema klimat och vatten 2020. Så här beskrivs programpunkten i Bokmässans program:

”För allt fler i hela regionen Sydasien är det tydligt att något har hänt med klimatet. Långvariga värmeböljor och torka varvat med kraftiga regn och översvämningar leder till sämre skördar, katastrofer, diverse hälsoproblem och vattenbrist. Tillsammans med den indiska författaren Amitav Ghosh diskuterar tidskriften Sydasien de allt tydligare klimatförändringarna och konsekvenserna för de 1,8 miljarder invånarna i Afghanistan, Bangladesh, Bhutan, Indien, Maldiverna, Nepal, Pakistan och Sri Lanka.”

Den som inte kan närvara på Bokmässan kan se scenprogrammet på Globala torgets Facebooksida och i fler kanaler i efterhand.

Sydasiens redaktörer finns på plats i monter **H02:04** vid Globala torget. Vi delar utrymmet med Reportrar utan gränser. Vi erbjuder givetvis tidskrifter till försäljning, men också ett knippe böcker författade av Sydasienskribenter.

Läs texter från Nyhetsbyrån IPS på Sydasien.se

Tidskriften Sydasien abonnerar på material från nyhetsbyrån IPS och publicerar regelbundet deras texter från och om flera av länderna i regionen. En av de senaste artiklarna handlade om uppropet för att skydda yttrande- och pressfriheten, som hotas under den nuvarande regeringen. En av undertecknarna var Salman Rushdie, som attackerades av en knivbeväpnad man under en föreläsning i New York den 12 augusti.

I det här numret har vi på de följande sidorna flera IPS-texter om tillståndet i Pakistan efter de landsomfattande översvämningarna i augusti som landets klimatminister Sherry Rehma kallar "klimatkatastrof".

Litteratur

Nya böcker recenseras i höst på Sydasien.se

I höst ser vi fram emot att kunna recensera den senaste boken signerad **Pär Jansson**, *Kärlek i Indien*. Underrubriken ”Äktenskap, moral, sex” anger vad boken handlar om. Som vanligt i Pär Janssons skrivande, är nutida och noggranna betraktelser på plats med målande historiska kulisser en grund även i den här reportageboken kring ett utvalt tema. Jansson har senast skrivit *Sikherna och deras värld* (2017) och *Indiens heliga ko* (2020).

Danish Sial debuterar som författare med *Samvetsfången*. Romanen är baserad på berättelsen om Sials far och hans liv, inte minst tiden i fångenskap i Pakistans mest ökända fängelse 1982-83. Vid den tiden styrde militärdiktatorn Zia ul-Haq landet med nypor av järn och underhuggare som torterade fritänkande fredsivrare som Din Chaudry Sial.

Läs Johan Mikaelssons intervju med Din Chaudry Sial, Danish Sial och Natalie Sial i Sydasien nr 2 2022, med tema ”Pressfrihet & exil”.

Performanceverket Caste-pital vid Haus der Kunst, där Poykayil Appachans dikter skrevs på väggar. Foto: Marion Vogel, med tillstånd av

Daliters historier och livsöden lyfts fram i Manis konst

Sajan Mani är en konstnär med ursprung i Kerala, numera verksam i Tyskland. Hans verk utforskar ursprung och historia och lyfter fram ett dolt förflutet. I en intervju med Sydasiens Henrik Schedin delade han med sig av sina tankar.

– Keralam har inte riktigt varit en del av ”Megaindien” eller den moderna historieskrivningen kring ett enat Indien. Vi har blickat utåt i stället, sa Sajan Mani.

Humanitärt krisläge efter översvämningarna

Stora delar av Pakistan står under vatten efter att en ovanligt långvarig och kraftig monsun dränkt hela byar och gjort mängder av människor hemlösa. Regeringen har utlyst nationellt krisläge och uppger att över 30 miljoner människor är i behov av hjälpinsatser, som kan bli långvariga och omfattande.

text **Zofeen T. Ebrahim | IPS**

Vattenmassorna har orsakat förödelse över stora delar av Pakistan då byggnader, vägar, broar och åkrar har förstörts. FN:s kontor för humanitära insatser, OCHA, uppger att det råder katastrofläge i 66 av landets distrikt.

Myndigheternas hjälpinsatser räcker inte till och många drabbade har ännu inte kunnat nås på grund av de svåra förhållandena.

Saeeda Khatoon, 28, berättar att över 200 byggnader i hennes hemby i provinsen Sindh har förstörts. Hon har tillsammans med sin familj tagit sin tillflykt på en höjd i utkanten av byn, där de nu står helt utan skydd.

– Vattenmassorna började plötsligt forsa in i vårt hus och vi hann ut precis innan taket rasade in, berättar hon.

Plötsligt nådde vattennivåerna så högt att det inte fanns någon möjlighet att rädda några av familjens ägodelar.

Många hus har förstörts, dränkts eller helt spolats bort av vattenmassorna. Sakteliga börjar husets ägare kunna inspektera skadorna och se vad som kan räddas. Foto: Azra Gandehi | IPS

Monsunregnen började tidigare än vanligt i Pakistan i år, redan i juni. Sedan fortsatte skyfallen under hela juli, som enligt landets meteorologiska institut är den regnigaste juli-månad som uppmätts sedan 1961.

Under hela augusti har sedan regnandet fortsatt, vilket nu har orsakat den stora förödelsen. Landets katastrofmyndighet uppger att över tusen personer har omkommit hittills sedan monsunregnen började – men det är en siffra som riskerar att stiga kraftigt.

Många vägar har skadats svårt av vattenmassorna, i synnerhet i Sindh.

– Hela provinsen är dränkt i vatten så det är både svårt att nå ut med och få tillgång till hjälpinsatser. Vi delar ut tält till människor och har börjat laga mat i närheten av de vägar dit människor har tagit sin tillflykt, berättar Inayatullah Ismail, chef för organisationen Al Khidmat Welfare Society.

Frivilligarbetaren Aqsa Iqbal uppger att behoven av tält, presenningar och medicinska förnödenheter är mycket stora. Hon säger att det är särskilt svårt att ta sig fram till människor som befinner sig på avlägsna platser och är omgivna av vattenmassorna.

Barnen lyckas ofta hålla humöret uppe tillsammans, men hjälpbehoven är enorma för de miljontals människor som drabbats av översvämningarna efter monsunregnen. Under rådande omständigheter sprids också sjukdomar. Foto: Azra Gandehi | IPS

– Detta är den värsta katastrof jag har upplevt, säger Sindh-provinsens chefsminister Murad Ali Shah efter att ha rest runt i den hårt drabbade regionen.

Han understryker att de lokala myndigheternas lager av mat och tält nu är slut medan närmare tio miljoner människor i provinsen beräknats ha förlorat sina hem. Av det skälet vädjar provinsregeringen nu om hjälp från omvärlden.

> ”Var är myndigheterna och var är hjälporganisationerna? Våra hus och våra odlingar är förstörda.”

Rani Malukhani, som bor i distriktet Sanghar, berättar att befolkningen i hennes hemby nu tar skydd längs en väg. Där har de varken tillgång till mat eller något som skyddar från det regn som fortsätter att falla.

– Var är myndigheterna och var är hjälporganisationerna? Våra hus och våra odlingar är förstörda, säger hon via ett videosamtal.

I det närliggande distriktet Mirpur Khas har Motan Bheel tagit skydd vid en flodbank tillsammans med sina fem barn och familjens två getter.

– Vi är helt omgivna av vatten, men har inte en droppe att dricka, berättar hon och uppger att de inte har fått någon hjälp av vare sig myndigheter eller någon organisation.

Motan Bheel befarar samtidigt att hennes 14-åriga dotter har drabbats av malaria, eftersom hon lidit av hög feber de senaste dagarna.

Myndigheterna har börjat inrätta kriscenter i skolor och fabrikslokaler, men en lokal hjälparbetare uppger att dessa platser snabbt har blivit överfulla.

Pakistans klimatminister Sherry Rehman kallar det nuvarande läget i landet en ”klimatkatastrof”. Foto: Senate.gov.pk

Pakistans regering vädjar samtidigt till omvärlden om internationell hjälp. Premiärminister Shehbaz Sharif uppger att det behövs stora resurser för omedelbara humanitära insatser, men också för att stötta alla drabbade på längre sikt. Landets klimatminister Sherry Rehman beskriver läget som en ”klimatkatastrof”.

”Pakistans folk tvingas betala för andras utsläpp”

text **Zia ur Rehman | IPS**

KOMMENTAR De fruktansvärda översvämningarna i Pakistan har drabbat minst 30 miljoner människor och riskerar att ytterligare förvärra fattigdomen i landet. Befolkningen tvingas nu betala för de klimatförändringar som människor här i ytterst liten grad varit med och förorsakat. Det skriver den pakistanska människorättsaktivisten Zia ur Rehman.

Översvämningarna efter de kolossala monsunregnen har orsakat en av de värsta katastrofer som Pakistan drabbats av i landets närhistoria. Samtidigt varnar klimatexperter för att det som nu skett bara utgör en föraning om framtiden – om vi inte agerar mot klimatförändringarna.

I minst 112 av landets distrikt har runt 30 miljoner människor förlorat sina egendomar och åkermarker. Över hela landet beräknas över 700 000 boskap ha dött i samband med översvämningarna, och siffran fortsätter stiga.

Själv befann jag mig med kollegor på landsbygden där vi arbetade med en studie om kvinnliga jordbruksarbetares rättigheter när monstermonsunen kom. Nu befinner vi oss på relativt säker mark i Islamabad där vi gör allt vi kan för att bidra i organiseringen av hjälp- och räddningsaktioner.

Pakistan och dess invånare tvingas nu betala för något de inte ansvarar för. Under många år har Pakistan pekats ut som ett av de allra mest sårbara länderna i världen för klimatrelaterade katastrofer. Detta samtidigt som landet enbart står bakom 0,8 procent av de globala utsläppen av växthusgaser.

Uppvärmningen slår bland annat hårt mot glaciärerna i Himalaya. Det finns över 7 000 glaciärer i Pakistan – fler än i nästan något annat land i världen. Men nu smälter dessa mycket snabbt på grund av den globala uppvärmningen, och eftersom hela landet ligger nedströms från Himalaya har vi drabbats av allt fler förödande översvämningar.

Pakistan är samtidigt ett land där utvecklingsarbetet har stora brister, där rättsstaten inte fungerar

Tillfälliga bostäder för människor på flykt undan vattnet. Frågan är hur det kommer att se ut i hemtrakterna i framtiden. Foto: Azra Gandehi | IPS

och där beredskapen för att bemöta även mindre katastrofer är svag. Det betyder i sin tur att de risker landet står inför inte bemöts som de fullskaliga nationella säkerhetshot de utgör.

Ännu har vi bara sett början av katastrofen, som orsakats av människor. Pakistan hotas nu av matbrist. Och om inte landet, med omvärldens stöd, snabbt agerar så kommer krisen att leda till att fattigdomen, ojämlikheten och den ekonomiska osäkerheten förvärras.

Som engagerad inom det civila samhället kan jag se hur olika organisationer nu arbetar mycket hårt inom räddnings- och hjälparbetet. Men även internationella hjälporganisationer behövs. Även om regeringen officiellt har bett om omvärldens stöd och har lättat på olika restriktioner så finns det fortfarande kvar byråkratiska hinder som hämmar människorättsbaserade organisationers verksamhet.

Jag vädjar till det internationella samfundet att omedelbart bidra i arbetet för att stötta alla som drabbats av översvämningarna. Det lokala civilsamhället behöver också stöd – de befinner sig ute på fältet och når först fram till drabbade befolkningar.

På lite längre sikt är det som krävs kraftiga investeringar för att sårbara länder som Pakistan ska kunna bemöta klimatförändringars effekter. Bristen på anpassningsåtgärder har nu börjat visa sig. ✪

”Klimatkatastrofen är ett tydligt budskap till världen”

text **Robert Sandford | IPS**

KOMMENTAR Pakistan drabbas ofta av översvämningar vid monsunregn, men aldrig tidigare i den här omfattningen. Omvärlden måste dra lärdomar av de tydliga sambanden mellan extrema väderfenomen och den globala uppvärmningen. Det skriver Robert Sandford, expert på vatten- och klimatfrågor vid FN:s institutition för vatten, miljö och hälsa vid McMaster-universitetet i Hamilton i Kanada.

Alla pekar nu på att det varmare klimatet har orsakat den översvämningskatastrof som drabbat Pakistan. Så här tydligt har sambanden inte framträtt tidigare.

Flera bedömare menade att de monsunrelaterade översvämningar som drabbade Pakistan 2010 och 2011 hängde samman med ändrad markanvändning. Men några betonade att Pakistan liksom många andra länder som riskerar att drabbas hårt av klimatkrisen stod alltför oförberedda.

Senare kunde forskare koppla samman dessa översvämningar, vars konsekvenser blev enorma för landet, med det förändrade klimatet.

Varmare luft innehåller mer vattenånga samtidigt som forskningen visat hur de så kallade atmosfäriska floderna av vattenånga i luften blir mer kraftfulla och potentiellt förödande i ett varmare klimat. Och när de slår ner kan de orsaka skyfall av en omfattning som inte har upplevts tidigare. Detta har nu drabbat Pakistan, men har tidigare också drabbat betydligt rikare länder, däribland Kanada och Australien.

I skrivande stund står en tredjedel av Pakistan under vatten. Över tusen människor har omkommit, minst en miljon bostäder har förstörts och uppskattningsvis 33 miljoner är nu klimatflyktingar.

Årets enorma monsun var betydligt kraftfullare än 2010. Då var rekordet 257 mm regn på ett dygn under juli månad. I år föll över 400 mm på mindre än ett dygn i Karachi medan det kom närmare 680 mm i provinsen Sindh. På fler platser var nederbörden rekordhög. Sådana regnmängder skulle orsaka katastrofer varhelst i världen de inträffade.

Inte bara monsunen har blivit alltmer opålitlig i Pakistan, utan det gäller flera väderfenomen. I år gick exempelvis landet direkt från vintersäsong till het sommar med mycket höga temperaturer. Effekterna av årets värmeböljor tillsammans med översvämningskatastrofen har blivit mycket svåra.

Politiska ledare i Pakistan påpekar nu att landet tvingas ta konsekvenserna av den oansvariga miljöpolitik som bedrivs i andra delar av världen. Detta samtidigt som en del också medger att korruption och brott mot byggnadsregler gör landet än mer sårbart.

Samtidigt står Pakistan bakom knappt en procent av de globala utsläppen av de växthusgaser som utan tvekan bidrar till de enorma monsunregnen. Från pakistanskt håll anser man att omvärlden därför bör betala för återuppbyggnaden av landet.

För många utvecklingsländer har det förändrade klimatet katastrofala effekter inom en lång rad områden. De bidrar till ekonomiska kriser, till en växande social oro, konflikter och terrorattacker.

Flera bedömare menar att den fortsatta temperaturhöjningen kommer att försvaga många utvecklingsländers möjligheter att vidta åtgärder.

Katastrofen i Pakistan visar att ett varmare klimat inte bara ökar riskerna för extrema väderfenomen, utan att de också förväntas inträffa allt oftare. Vi har inte råd med de skador detta orsakar på infrastruktur, på länders ekonomier och i form av mänskligt lidande. Vi måste inse att om vi inte agerar så är detta vad som väntar. Trots det uteblir i stort sett klimatåtgärderna från världens rika länder. Det är ett misslyckande som kan komma att kosta oss hela världen.

För att undvika ännu större katastrofer och för att rädda länder som Pakistan måste vi helt enkelt agera mot klimatförändringarna. Det arbetet måste ledas av utvecklade länder, och det måste inledas nu. ✪

Så mycket lök en indier orkar äta

text **Johan Mikaelsson**

Priset på gul lök historiskt kan illustrera inflation. I Indien är det svårt, då priserna fastställs centralt och hålls på en nivå som ska gynna konsumenten, och alltså inte avspeglar verkligheten.

Lök odlas i alla indiska delstater, allra mest i Maharashtra. Här finns Indiens största lökodlingar, följt av Karnataka och Madhya Pradesh. Alla indier använder lök i sin matlagning och att lök odlas överallt är logiskt då närodlat ofta innebär färskt till ett hyfsat pris.

Enligt Bharat Dighole – fantastiskt namn, om det varit på engelska – leder Onion Growers Association, alltså den organisation i Indien som tar till vara de lökodlande jordbrukarnas intressen, innebar priserna i augusti 2022 att bönderna inte kan täcka sina kostnader, enligt The New Indian Express. Aktuellt pris för en *quintal*, den gamla och numera bortglömda termen *centner* på svenska för en handelsenhet motsvarande 100 pund, motsvarande 45,4 kg var i september 1100-1200 rupier, cirka 145 kronor. Detta ger i nuläget ett värde på cirka 3,25 kronor per kg. Det fastställda priset för slutkunden som handlar i en affär eller på en grönsaksmarknad, bör enligt Dighole vara 5,70 kronor för att bönderna ska kunna bedriva sin verksamhet yrkesmässigt. Böndernas kostnader har stigit i takt med världsinflationen.

Times of India rapporterade i april om hur bönder grät när priset på lök sänkts till bottennivåer på 800 rupier per quintal, från 3000-5000 rupier två månader tidigare. En anledning till de låga priserna är överproduktion till följd av att tusentals bönder ställt om, vilket bidragit till rekordskördar. Kraftigt regn i september och oktober kan innebära nya tårar och i värsta fall än fler självmord bland bönder.

Flera länder, bland andra Sri Lanka, som brukar importera lök från Indien, har i år inte haft råd.

Enligt beräkningar och statistik äter indiern i snitt 13-14 kg lök per år. Att det 1961 åts bara drygt ett par kg per person, säger något om de svåra tiderna som rådde då.

Nuvarande konsumtion motsvarar cirka 40 gram per indier och dag. Lök är en bas i indisk matlagning och det kan låta lite med 40 gram, men då en medelstor lök väger 100 gram blir det ändå ganska rimligt. ✪

7 ord runt ekonomi

Rupie (*rupee* på engelska) är namnet på valutan i Indien, Pakistan, Sri Lanka och Nepal (tidigare även Tibet). Maldiverna har *rupiah*, Afghanistan *afghani*, Bhutan *ngultrum* och Bangladesh *taka*. Ordet på sanskrit härrör från 300-talet f Kr och betyder ”smidet silver” eller ”silvermynt”.

Börserna i Sydasien skapar sällan rubriker i Sverige. Här ligger fokus på Stockholm och New York. I Indien finns 23 regionala börsmarknader, där värdepapper byter ägare. Bombay Stock Exchange (BSE) och National Stock Exchange (NSE) är de två nationella börserna.

Räntorna i Pakistan och Sri Lanka (för den som lyckas få lån) ligger i augusti 2022 runt 14-15 procent, att jämföra med cirka 5 procent i Indien och Bangladesh, enligt Tradingeconomics.com.

Klyftorna i Indien kategoriseras som extrema, enligt World Inequality Database (WID).

Fattigdom är ett utbrett humanitärt problem i regionen. Fattigaste länderna är Afghanistan, Nepal och Pakistan, enligt World Atlas. Sri Lanka som klassats som ett medelinkomstland, riskerar att klassas ned till ett låginkomstland. Indien har 239 miljoner extremfattiga, ungefär 28 procent av världens alla extremfattiga (människor som lever på motsvarande mindre än två dollar om dagen).

SAARC, Sydasiens samarbetsorgan, med huvudsäte i Nepal, har tappat i betydelse – enligt The Diplomat en följd av Indiens och Pakistans konfliktfyllda relation. Ökat samarbete skulle kanske kunna leda framåt.

Inflationen globalt leder till att känder i Sydasien drabbas brutalt av höjda priser på grund av effekter av Rysslands krig mot Ukraina, konsaterar The Diplomat. Inflationen leder till urholkad köpkraft, vilket i sin tur minskar efterfrågan. Värre är att undernäring kan öka som en följd av högre priser på livsmedel.

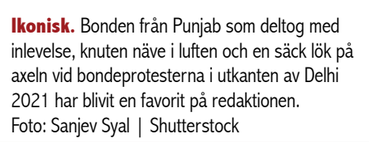
Statistik över historiska lökpriser: en bild av inflationen 1948-2021. Diagram: Office for National Statistics, UK (ons.gov.uk)

Framåt! Dhaka. Foto: Syed Mahabubul Kader, EyeEm | adobe.stock.com

Rupie. Mynt från Nanda-imperiets dagar på 300-talet f Kr. Notera fem symboler. Foto: Per Honor et Gloria | Wikimedia commons

Ikonisk. Bonden från Punjab som deltog med inlevelse, knuten näve i luften och en säck lök på axeln vid bondeprotesterna i utkanten av Delhi 2021 har blivit en favorit på redaktionen. Foto: Sanjev Syal | Shutterstock

Börshus. Bombay Stock Exchange (BSE) på Dala Street. Foto: BSEINDIA | Wikimedia Commons, CC3.0

Ned och upp. Sri Lankas politisk-ekonomiska kris 2022 avspeglad i statistiken för S&P SL20, aktielistan för Sri Lankas största och mest omsatta aktiebolag. Här syns också en påbörjad återhämtning från botten i april. Wikipedia har en artikel med förteckning över asiatiska börser. Diagram: Colombo Stock Exchange (cse.lk)

Indien tyngs av enorma mängder e-avfall

Elektroniskt avfall, e-avfall, utgör ett allvarligt folkhälso- och miljöproblem i Indien, som är den tredje största producenten av sådant avfall i världen. Cirka två miljoner ton e-avfall genereras årligen och en okänd mängd e-avfall importeras från andra länder runt om i världen. Här är det svårt att få tag i data, konstaterar Parul Sharma.

text **Parul Sharma**

En betydande mängd avfall och skrot, bland annat elskrot, importeras och kommer lastat i containrar på skepp, allra mest från USA – en transport över halva jordklotet. Och mängderna ökar hastigt. Är Indien på väg att bli världens soptipp?
Foto: APchanel | adobe.stock.com

E-avfall, eller *e-waste*, är ett populärt, informellt namn på elektroniska produkter som närmar sig slutet av ett ”liv i bruk” – i bästa fall slutet på varans livscykel. Datorer, tv-apparater, videobandspelare, stereoapparater, kopiatorer och faxar är vanliga elektroniska produkter. Många av dessa produkter kan återanvändas, renoveras eller återvinnas men detta tillhör inte alls det vanliga. Det har gjorts en uppgradering av denna e-avfallsskräplista som inkluderar prylar som smartphones, surfplattor, bärbara datorer, videospelskonsoler, kameror och många fler. Indien hade en miljard aktiva mobilanslutningar i januari 2018 (närmare bestämt 1,012 miljarder, en aktuell siffra för 2022 saknas) och hittills har antalet vuxit exponentiellt.

Enligt industriorganet Assocham i Indien, är den sammansatta årliga tillväxten av elektroniskt avfall 30 procent. Med förändrat konsumentbeteende och snabb ekonomisk tillväxt uppskattar Assocham att Indien kommer att generera över sex miljoner ton e-avfall år 2025.

Även om återvinning av e-avfall är en inkomstkälla för många människor i Indien, innebär det också många hälso- och miljörisker. Återvinningsföretag förlitar sig ofta på rudimentära återvinningstekniker som kan släppa ut giftiga föroreningar i det omgivande området. Utsläpp av giftiga föroreningar i samband med återvinning av e-avfall kan få långtgående, oåterkalleliga konsekvenser.

Avsaknaden av separata ordentliga omslutna landfills (soptippar) orsakar en extrem ackumulering av giftigt avfall. De som utsätts först för fara är ofta så kallade *rag pickers*, individer som plockar skräp för att sälja vidare. Detta är ofta en inkomstkälla för barn och unga som också bor nära dessa informella dumpningsplatser som vuxit till enorma soptippar. De är oftast inte medvetna om att detta avfall är giftigt för dem, deras hälsa och deras omgivning. De mest sårbara människorna är de som bor nära soptipparna eftersom dessa kan kollapsa när som helst och därmed kräva liv, vilket skett vid ett flertal tillfällen i Indien såväl som på andra platser i världen.

Hälsoproblemen relaterade till olika utsläpp från dessa sopberg inkluderar hög exponering för grova partiklar i luften (PM10), andningsproblem, bakterieinfektioner, astma, förhöjd kardiovaskulär risk och andra infektioner. Dessa öppna okontrollerade

Fakta | Indiens elskrot

Datorer står för nästan 70 procent av e-avfallet i Indien, 12 procent kommer från telekomsektorn, 8 procent från medicinsk utrustning och 7 procent från elektrisk utrustning.

Regering, myndigheter, offentliga företag och företag inom den privata sektorn genererar nästan 75 procent av elektronikavfallet, medan enskilda hushåll står för cirka 16 procent, enligt statistik för 2021.

Den totala mängden avfall i den snabbt växande indiska nationen beräknas öka kraftigt, från cirka 62 miljoner ton idag till 165 miljoner ton 2030. Mängden avfall ökar i en högre takt än befolkningsökningen, då genomsnittsindiern konsumerar mer och därmed också slänger allt mer. Det saknas inte utmaningar för den indiska återvinningsbranschen.

I bästa fall återvinns elektronikskrot på ett kontrollerat sätt och behandlas i en process där miljöfarliga utsläpp undviks i största grad. Tanken med modern återvinning av elskrot är att värdefulla metaller ska utvinnas för att därefter användas vid tillverkning av nya produkter. Därmed kan de återvunna metallerna ersätta ändliga resurser i form av metaller som annars behöver utvinnas ur jordskorpan. Foto: Pradeep Gaurs | Shutterstock

Foto: Christoffer Kullman
EyeM | adobe.stock.com

I den imaginära, ofta önskade, idealvärlden är det ordning och reda; där hamnar saker på rätt plats och vi människor är flitiga och noggranna återvinnare. Illustration: Bro vectors | adobe.stock.com

soptippar ger livsmiljöer för myggor, flugor, råttor, kackerlackor och andra skadedjur som därmed gynnas. Vissa sjukdomar, såsom pest, histoplasmos, murin tyfus, malaria, denguefeber, nilfeber (West Nile fever) med flera, är väldigt vanliga för befolkningar boende nära dumpningsplatser. Dessa sjukdomar sprids nämligen av skadedjur som håller till och ofta frodas i deponierna. Förutom potentiella hälsorisker finns det oro för flödet av gifter i näringskedjan för fåglar och djur. Bränder och explosioner, vegetationsskador, obehaglig lukt, grundvattenföroreningar, luftföroreningar och effekter av global uppvärmning är andra högst påtagliga risker. Metanet som frigörs från tipparna har en stor global uppvärmningspotential, som enligt indiska forskare är 23 gånger större än samma mängd koldioxid.

Avfallsgenereringen har generellt ökat enormt under det senaste decenniet och når nivåer på ca 62 miljoner ton varje år i Indien. Av 62 miljoner ton avfall samlas idag endast 43 miljoner ton in årligen och endast 28 procent av detta behandlas och återvinns. Resten dumpas på soptippar. År 2030 beräknas avfallsgenereringen öka till 165 miljoner ton. Indien är på väg att bli det mest befolkade landet i världen. Med tanke på att befolkningsexplosionen är en primär faktor är den direkt proportionell mot mängden avfall som genereras. I Indien slängs 77 procent av avfallet på öppna soptippar, landfills. Indien är vidare den näst största skrotimportören av amerikanskt skrot i världen. Indiens import av avfall och skrot har vuxit med 76 procent i värde, till 12,5 miljarder US-dollar 2020-21 från 7,1 miljarder dollar 2014-15, enligt en branschrapport som kom ut i juli 2022.

Om det är något Indien behöver importera från västvärlden är det lösningar och infrastruktur som kan lösa den enorma utmaningen som landet möter på grund av giftigt avfall. Ytterligare en stor fråga är vilket ansvar vi i västvärlden har för den produktionen som vi lägger ut på Indien samt det kommersiella och industriella avfallet som kommer därav? Ansvarsfrågan breddas såklart vidare av allt det avfall som exporteras till Indien från Europa och USA.

När det gäller det elektroniska avfallet som Indien importerar är totalvikten okänd. Det vi vet är att mängderna är enorma och att detta elskrot nu förgiftar Indiens befolkning, dess luft och vatten. ✪

En förändring i beteende i de breda folklagren i Indien, bland annat vad gäller konsumtion och återvinning, skulle kunna innebära minskade avfallsmängder, som här i Mumbai. Foto: Siddhanth Lath, EyeEM | adobe.stock.com

”Odling av opium och export av opiater är oerhört viktigt för den afghanska ekonomin som helhet och ett förbud får omfattande konsekvenser”.

Jelena Bjelica, Afghanistan Analysts Network

Opiumvallmo. Foto: KPad | adobe.stock.com

Rapporter om dödade migrantarbetare ifrågasätts

Blankspot och dess chefredaktör, journalisten Martin Schibbye, rapporterar om migrantarbetare som jobbat i Qatar inför kommande VM i fotboll som går av stapeln i landet 18 november till 20 december. Han har träffat före detta migrantarbetare och bortgångna migrantarbetares familjer. Under rubriken ”Cards of Qatar” (cardsofqatar.com) presenterades den 30 juni först 33 migrantarbetare, på samma sätt som fotbollsstjärnor brukar presenteras. Därefter sker en publicering av ett nytt kort varje dag fram tills dess att VM inleds.

Samtidigt har fakta i den artikel som brittiska The Guardian publicerade i början av året, vilken legat till grund för mycket av kritiken mot Qatar som arrangör av FM, ifrågasatts. I den efterföljande debatten hävdades att 6 500 migrantarbetare dött vid byggen av arenor och infrastruktur kring dessa.

Journalisten Mattias Göransson, redaktör för tidskriften Filter och grundare av tidskriften Offside, har i en granksning ifrågasatt hur otydlig statistik därefter använts som ett slagträ. I själva verket säger statistiken att 650 migrantarbetare dödats per år, men att det är oklart var och hur dödsfallen skett. Amnesty International och fackföreningen Byggnads har i kommentarer lyft fram de vidriga arbetsförhållanden som råder för migrantarbetare och det faktum att dödsfall sällan utreds.

UD har tagit bort avrådan från resande till Sri Lanka

Sedan flera länder i Europa tagit bort avrådan från icke nödvändiga resor till Sri Lanka följde Sverige med på tåget den 29 augusti. Det var den 11 maj, efter att oroligheterna eskalerat som ett antal länder avrådde sina medborgare. Demonstrationer mot president Gotabaya Rajapaksa, och våld runt ön mot företrädare för det styrande partiet i kombination med akut bränslebrist gjorde ovissheten stor.

Efter att Ranil Wickremesinghe svurits in som president den 15 juli har situationen stabiliserats. För Sri Lankas hårt prövade rese- och turistindustri är varje utländsk turist efterlängtad.

Turistnäringen har drabbats av slag efter slag de senaste åren – terrordåd, pandemi och nu den politisk-ekonomiska krisen. Nya utmaningar väntar. Inflation och sämre ekonomi kan göra att färre har råd att göra långresor och klimatförändringarna att fler tappar reslusten.

Fortsatt svårt att få tag på importerade lyxvaror i Nepal

Nepals myndigheter förlänger ett importförbud på lyxvaror som trädde i kraft i april i år för att hålla kvar utländsk valuta i landet. Inflödet av utländsk valuta har blivit mindre i och med de ekonomiska svårigheter landet står inför i pandemins kölvatten. Nu är importen av bilar, motorcyklar, sprit och mobiltelefoner stoppad fram till den 14 oktober rapporterar The Nepal Gazette. Däremot får diamanter, leksaker, stora teveskärmar och tobaksvaror åter importeras.

Indien bakom bygge av vattenkraftverk i västra Nepal

Nepal och Indien har skrivit under avtal om att ett indiskt statligt företag ska bygga två vattenkraftverk på West Set och Seti River i västra Nepal. Ett kinesiskt företag var inledningsvis engagerat, men hoppade av projektet. Nu kliver alltså Indien in istället, rapporterar The Kathmandu Post. Projektet kommer totalt att få en kapacitet på 1200 MW och genererar förutom elkraft även upptinande relationer mellan Nepal och Indien.

En lång rad svåra problem tornar upp sig i Afghanistan

Vid läsning av Afghanistan-Nytt nr 2 2022 framträder effekter av Afghanistans sönderträsade ekonomi. Afghanistan är världens olyckligaste land för andra året i rad, enligt The World Hapiness Report: 94 procent av befolkningen uppger att de lider.

9,6 miljoner barn beräknas gå hungriga varje dag och 19,7 miljoner människor i landet är i behov av akut hjälp. FAO, FN:s mat- och jordbruksorganisation, kan inte hjälp alla. Ett initiativ som FAO stödjer, bidrar till att anlägga 2000 kökträdgårdar i provinsen Kunar. Människor ska själva kunna lindra matbristen. Dödligheten bland spädbarn och mödrar ökar. Dessutom försöker allt fler kvinnor och unga ta sitt liv, enligt en rapport från provinsen Badakhshan.

Vid de privata universiteten i Kabul har antalet studenter minskat med 90 procent jämfört med föregående år. Statliga universitet saknar lärare och kvinnliga studenter har svårt att hitta bostad. I grundskolan hindras flickor från sjunde klass och uppåt att återgå till skolan, efter dekret från talibanerna. Vid lokala överenskommelser har detta kunna kringgås. Slöjkrav har präglat talibanernas ”skolpolitik”.

Reguljärflyg, 20 plan om dagen, lyfter nu dagligen från flygplatsen i Kabul, skådeplats för desperation för ett år sedan, när människor ville fly landet. Ariana Afghan Airlines flyger förutom till tre inrikes destinationer även till Moskva, Turkiet, Qatar, Iran och Pakistan.

I april togs begränsningarna i uttag av lön från konton bort, vilket kan tyda på en viss grad av normalisering. Ur den nyligen invigda oljekällan Qashqari i Sar-Pul pumpas 200 ton olja dagligen upp ur marken.

Det amerikanska kontrollorganet SIGAR visar att beslut från presidenterna Trump och Biden bidrog till de afghanska styrkornas kollaps. New York Times rapporterar att nära 500 tidigare regeringssoldater och tjänstemän har dödats eller försvunnit i hämndattacker från talibanerna under talibanstyrets första sex månader.

Det väpnade motståndet mot talibanerna har inte upphört, men är splittrat.

Terrordåd, som IS misstänks ligga bakom, har dödat över 100 människor.

I strider vid pakistanska gränsen har minst 100 pakistanska soldater dödats, liksom än fler milismän, bland annat pakistanska talibaner. I april ska 47 människor, främst kvinnor och barn, ha dödats vid pakistanska flygattacker.

Pressfriheten i Afghanistan har sjunkit dramatiskt. Befolkningen hindras också ta del av utländska medier.

Trötta ansikten under protester i Colombo i juli 2022. Många av de mest aktiva demonstranterna är studenter. Sammantaget är deltagarna lite som ett tvärsnitt av landets befolkning. Foto: Ruwan Walpola | Shutterstock

2022

Då, nu och sen då?

Ännu ett krisår likt inget annat i Sri Lankas historia

Ett Sri Lanka fritt från korruption är nyckeln – inte IMF:s räddningsplanka. Det konstaterar Sulochana Ramiah Mohan, reporter och biträdande redaktör vid tidningen Ceylon Today i Colombo i den här resumén om den politisk-ekonomiska krisen under ett omtumlande 2022 för Sri Lanka. Nu behövs både en karta och en resplan för att nå framtida ekonomisk stabilitet.

text **Sulochana Ramiah Mohan**

Många, många år av misskötsel av flertalet av lankesiska regeringar efter landets självständighet från Storbritannien 1948 har till sist gjort att Sri Lanka drabbats av en allvarlig finansiell katastrof: helt bankrutt stod landet och vickade på ruinens brant.

Den nuvarande krisen har gjort människor desperata. Många har lämnat sina hem för att tigga i städer, andra har flytt på båtar till grannlandet Indien och andra destinationer. Bristen på mat och bränsle har fått duktiga och välutbildade unga öbor att söka jobb utomlands. Andra ungdomar har frihetsberövats enligt lagen om förebyggande av terrorism (Prevention of Terrorism Acts, PTA), en lag som beskrivs som ”drakonisk”. Detta eftersom de protesterat mot förhållandena i landet och orsakerna till dessa är bara några av de händelser som för närvarande kan observeras i Sri Lanka.

När Sri Lanka sakteliga började återhämta sig från bombdåden på påskdagen, den 21 april 2019, bröt kaos ut igen. Coronapandemin och dess verkningar drabbade och tog ett grepp om önationen under 2021.

Påskbombningarna 2019 hade förlamat ekonomin och gjort att flödet av turister in i landet ströps. Det förstörde landets ekonomi än en gång. Familjen Rajapaksa, som satt vid makten från 2005 till 2015 och på nytt från november 2019, såg inte krisen komma utan fortsatte med sina politiska och geopolitiska agendor, enbart för att kunna sitta kvar vid makten.

Många ekonomer hade varnat regeringen för vad som skulle komma. Under pandemin, med tidigare presidenten Gotabaya Rajapaksa vid rodret, växte ett redan stort missnöje i Sri Lanka över den uppenbara vanskötseln av landet och dess ekonomi och korruptionen som finns insprängd i den politiska apparaten.

Finanskrisen, matkrisen och bristen på bränsle och gas för matlagning gav upphov till djupt allvarliga problem som inte undgick ett enda hushåll. Det var detta som fick människor att självmant gå ut på gatorna för att uttrycka sin avsky.

En räddningsaktion från IMF hade kunnat befria befolkningen från ökande skulder som regeringen var tvungen att betala tillbaka. När regeringen vägrade acceptera fick Gotabaya Rajapaksas administration en varning. För att undvika en räddningsaktion från IMF engagerades också den tidigare chefen för Centralbanken, Ajith Nivard Cabraal. Han har varit nära allierad med Rajapaksa-administrationen, som gjort omfattande affärer med Kina. Överenskommelser länderna emellan har ofta lett till misstankar om korruption. Vid den tiden hade regeringen också missat avbetalningar på ett antal andra utlandsskulder, bland annat till Kina. Ruinens brant var nådd och nationen föll ner i skuldkrisen.

Nationen är i detta nu skyldig utländska långivare över 51 miljarder US-dollar, varav 6,5 miljarder till Kina. Diskussioner med Kina om att omstrukturera lånen har inletts. G7-länderna, som inkluderar Kanada, Frankrike, Tyskland, Italien, Japan, Storbritannien och

#GoHomeGota-protest i Galle 2022. Gotabaya Rajapaksa vid nationaldagsfirande 2021. En leende Gotabaya Rajapaksa 2018. Och en demonstrant som uttrycker en folkvilja 2022. Foto: Beyond The Obvious | Shutterstock, SL President's Secretariat, Johan Mikaelsson, Ruwan Walpola | Shutterstock

USA, har förklarat att de stöder Sri Lankas önskemål om att få sänka avbetalningstakten på lånen.

Bland folkmassorna som var skeptiska till Gotabaya Rajapaksas styre etablerades proteströrelsen *Aragalaya* , som betyder ”kamp” på singalesiska. Människor enades under parollen ”Gota Go Gama” (GGG), alltså uppmaningen ”Gotabaya, åk hem till byn!”. Det här utvecklades i hjärtat av Colombo vid Galle Face Green i april 2021, men protester förekom runt hela ön. Protestlägret, som liknade en by, låg bredvid presidentens sekretariat. Det drog till sig människor från alla samhällsskikt som hämmades av landets drastiska livsmedelsbrist, bränslebrist och arbetslöshet.

Bönder som tidigare hade protesterat mot presidentens beslut att förbjuda användning av konstgödsel och stopp för nya inköp förbannade nu öppet presidenten. Skördarna hade minskat drastiskt och deras ekonomi var slagen i spillror, samtidigt som de inte längre kunde leverera samma mängd livsmedel till samhället. Det gick nu så långt att de brände porträttbilder på presidenten och hade en skenbegravning för honom.

Demonstranterna var beslutsamma att inte avsluta demonstrationen förrän Gotabaya Rajapaksa lämnat makten. De sociala medierna svämmade över av förbannelser och agitation riktad mot det styrande partiet, som lyder under bröderna Rajapaksa, och de använde sociala medier, främst WhatsApp, för att slutligen hålla en stor demonstration för att få Gotabaya att slutligt hoppa av. Demonstranter fanns också framför palatset Temple Trees, den officiella tjänstebostad för landets premiärministern, som då var Mahinda Rajapaksa. De tältade framför hans hus och kallade sitt läger ”Mynah Go Gama”, vilket översätts som ”Gamle man, gå hem till din by!”. Detta gjorde såväl premiärministern själv som hans undersåtar i partiet och supportrar rasande. De idoliserade honom. De försökte störta proteströrelsen genom att besöka Mahinda vid Temple Trees för att förmedla sitt överväldigande stöd.

Journalister i väntan på att något ska hända och vanligt folk i väntan på bättre tider. Foto: Sulochana Ramiah Mohan

Den nötta flaggan vajar i vinden, utanför presidentens belägrade sekretariat i centrala Colombo, i mitten av juli 2022. Foto: Sulochana Ramiah Mohan

Den 9 maj attackerades en stor samling demonstranter i Colombo av Mahinda Rajapaksa-anhängare, varav många beväpnat sig med påkar och tillhyggen. Många misshandlades, några svårt. Men proteströrelsen som var i numerärt överläge kunde så småningom försvara sig.

Senare samma dag sa Mahinda Rajapaksa upp sig från posten som premiärminister. Oroligheterna fortsatte dock och över 50 politikers och Rajapaksa-supportrars hem brändes ner under de kommande två dagarna.

Det dröjde sedan två månader innan proteströrelsen nådde Gotabaya Rajapaksas tjänstebostad i stadsdelen Fort i centrala Colombo, som precis som namnet avslöjar var en försvarsposition. Soldaterna och poliserna på post kunde inte, eller avstod från att ingripa, när folkmassan rörde sig framåt.

Gotabaya flydde ut genom bakdörren runt klockan 11 på förmiddagen den 9 juli 2022. En timme senare, runt klockan 12, gick människor in i och ockuperade presidentens bostad och sekretariat. Gotabaya Rajapaksa klev ombord på ett av den lankesiska marinens fartyg och den 13 juli gav han order om att flygas med militärflyg till Maldiverna. Han var ju i praktiken fortfarande landets president.

Därifrån tog han senare, tillsammans med sin fru och livvakter, ett reguljärflyg till Singapore, där han den 14 juli kunde besöka Sri Lankas ambassad för att skicka sin avskedsansökan med e-post till administrationen i Colombo. Så slutade Gotabaya Rajapaksas tid vid presidentämbetet.

Från Singapore åkte han till Thailand. Efter att ha nekats asyl i flera länder återvände han den 3 september till Sri Lanka. Folkets ångest och lidande har dock inte försvunnit. Det internationella samfundet har fördömt fängslandet av demonstranter som höll fredliga

Timtals köande för att eventuellt få köpa gas, som 2022 blev jättedyr. Åren dessförinnan importerades gas som visade sig vara livsfarlig. Många gastankar exploderade plötsligt. Foto: Ruwan Walpola | Shutterstock

protester. Det internationella samfundet fördömde också användandet av antiterrorlagarna för att trycka ned studentprotester i Sri Lanka.

Folkets ekonomiska börda har inte minskat. Levnadskostnaderna har stigit till den punkt där ett ägg, som för bara några månader sedan kunde köpas för 15 rupier, nu kostar 65 rupier. På grund av den ekonomiska misären och brist på inkomster har många ungdomar skaffat sig pass för att lämna Sri Lanka och söka jobb utomlands, inte minst i länderna i Mellanöstern.

Varje dag syntes dagligen långa köer vid Institutionen för immigration och emigration. Cirka 3 000 personer per dag skickade in sina papper och avgiften på 15 000 rupier (42 dollar) för att få de nödvändiga resedokumenten. Kontoret höll öppet 24 timmar om dygnet, sex dagar i veckan för att försöka möta efterfrågan. Likaså var det överfullt vid utrikesdepartementet, där sökande ville få utbildningscertifikat, vilket kan öppna för att söka arbete utomlands.

De unga som hade protesterat i flera månader i centrala Colombo var trötta. De var redo att lämna platsen. När Ranil Wickremesinghe tillträdde presidentposten ställde han ett ultimatum, som i praktiken innebar att demonstranterna omedelbart skulle försvinna från presidentens bostad och sekretariat.

”Thushan” var en av dem som misshandlades vid Galle Face Green, enbart för att han protesterat. Han hade anslutit till protesterna eftersom hans lilla företag hade kollapsat. Thushan ägde en livsmedelsbutik, som han till slut tvungen att stänga på grund av den ekonomiska härdsmältan i landet. Han var arg över att politikerna hade misslyckats att se till att folket på ön kunde leva ett drägligt liv.

I norr satsar många tamiler allt på ett kort och söker sig utomlands. Flykt från svårigheter är inget nytt. Under inbördeskriget 1983-2009 bedöms över en miljon tamiler ha lämnat landet. Foto: Anonym

– Jag blev slagen. Jag var arg över att jag inte kan försörja min familj, ge dem mat på bordet. Min familj ville inte att jag skulle vara ute och protestera på gatorna, men hur kan jag vara kvar utan att protestera? Det fanns inget för mig att att göra. Jag har tappat hoppet om mitt land. Jag trodde att vi hade kommit framåt och åtminstone var redo att acceptera att systemet skulle förändras, säger ”Thushan”.

Han uppfattar det som att samma gamla korrupta politiker håller sina positioner och kommer att klamra sig kvar vid makten. Han avskyr att se samma gamla ansikten tillbaka i kabinettet på sina ministerposter och samma gamla ledamöter i parlamentet.

– För att förändra systemet måste dessa korrupta politiker skickas hem. Men till slut blev vi demonstranter stämplade som terrorister och att det är vi som skapar problem. De flesta av mina vänner arresterades.

Alla hans vänner var obeväpnade men misshandlades skoningslöst medan de höll en helt fredlig protest. Själv begav han sig till utrikesdepartementet för att få sina resedokument bekräftade.

Han har för avsikt att lämna ön för gott och hoppas kunna söka asyl och arbete i Frankrike.

– Jag kommer inte tillbaka, säger Thushan.

Något positivt tar tar han ändå med sig från protesterna.

– Vi skickade hem Gotabaya och hans bror Mahinda, de mest korrumperade vid makten, som vi ville, men vi vet att folk kommer att glömma snart och bjuda in dem igen.

Ranil Wickremesinghe som förlorade premiärministerposten 2019 är nu president. Han nominerades av Gotabaya Rajapaksa till premiärminister. Strax efter att Gotabaya Rajapaksa flytt landet valdes Wickremesinghe till president genom parlamentarikerns röster i kammaren. Det internationella samfundet har välkomnat ”förändringen”.

Internationella valutafonden (IMF) har strikt sagt att det måste finnas en politisk stabilitet för att IMF ska kunna ge den räddningshjälp som landet eftersträvar och behöver. Den 1 september nådde medarbetare vid IMF en överenskommelse med de lankesiska myndigheterna för att stödja Sri Lankas ekonomiska politik med en särskild plan som innebär ett arrangemang under de kommande 48 månaderna, som ska gälla en ”Extended Fund Facility” på cirka 2,9 miljarder USD, framgår av ett uttalande från IMF efter mötena med motparten Sri Lanka.

Fackeltåg under de drygt 100 dagarna av demonstrationer mot landets ledare i centrala Colombo. Foto: Sulochana Ramiah Mohan

IMF har lagt fram särskilda villkor. De har krävt höjda skatter i Sri Lanka. Dessutom har IMF bett givarländerna att omstrukturera sina planer för skuldåterbetalningar från Sri Lanka. Kina, ett av de länder som på beställning av framför allt regeringar under Rajapakas har utfört ett flertal dyra och improduktiva infrastrukturprojekt, har delvis getts skulden för Sri Lankas finansiella kris.

Givarländerna spelar nu en viktig roll för att Sri Lanka ska kunna få räddningspaketet på cirka tre miljarder USD i hamn. IMF-tjänstemän på besök i landet har också noterat att ”om en borgenär eller borgenärer inte är villig att ge dessa försäkringar skulle det verkligen fördjupa krisen här i Sri Lanka och skulle undergräva återbetalningskapaciteten.”

Men i ”de kommersiella kamrarna” finns redan nu en utbredd övertygelse om att Sri Lanka kommer att få IMF:s räddningspaket. Ceylons handelskammare (CCC) reagerade efter IMF:s erbjudande på 2,9 miljarder USD:

”Vi är övertygade om att sådana steg tillsammans med processen för skuldsanering med både bilaterala och kommersiella fordringsägare som går framåt parallellt kommer att leda ekonomin tillbaka till en hållbar tillväxt väg, stärka dollarreserverna och minska bristerna i ekonomin.”

Mot detta sa CCC att de kommer att fortsätta att stödja beslutsfattare i genomförandet av progressiva reformer. Några tillkännagavs i den senaste interimsbudgeten, såsom de som är relaterade till statligt ägda företag, handel och finanssektorn. Dessa är avgörande för en hållbar ekonomisk återhämtning. Men än så länge kan Sri Lanka, och än mindre dess invånare, se något ljus i slutet av tunneln.

Enligt Julie Chung, USA:s ambassadör i Colombo, måste IMF komma till undsättning. Ekonomer uppskattar dock att det tar ytterligare fem år för landet att återhämta sig från den nuvarande ekonomiska krisen. Vad som är avgörande för om Sri Lanka kommer att lyckas är om landet blir fritt från korruption och inkompetens i ledningen, vilket är de centrala orsakerna till den förödelse som landet upplever. ✪

Översättning **Johan Mikaelsson**

En grönsakshandlare vid namn ”Thushan” bedrev sin verksamhet i en förort till Colombo till i april 2022. När de ekonomiska omständigheterna gjorde att det blev för dyrt att ens fortsätta begav han sig till Galle Face Green i Colombo, inte långt från de palats där presidenten och premiärministern huserar och anslöt till de pågående protesterna. I samband med att Ranil Wickremesinghe den 15 juli gick från posten som premiärminister drevs demonstranter från officiella byggnader som ockuperats. Ute på Galle Face Green misshandlades många människor av bland andra polisens specialstyrka, STF. Foto: Anonym

Bortglömda maldiviska skogar kärnan för livet

Maldivernas skogar har inte värdesatts när storskalig turism har styrt en ofta helt ohejdad exploatering av ögruppen. På 13 bebodda öar inom atollen Noonu har ö-rådet säkrat lokalt ägande av all mark och alla naturresurser. Regionens ekosystem och biologiska mångfald ska skyddas och hanteras på ett hållbart sätt. Aminah Hussain lever i samlarekonomin och skördar främst en tropisk mandelliknande frukt. Att gå ut i skogen, *valah dhiyun*, sitter djupt i själen.

text och foto **Lubna Hawwa**

Den 64-åriga Aminath Hussain på ön Kendhikolhudhoo i Noonu-atollen plockar upp en tropisk mandelfrukt från korgen och placerar den ovanpå en stubbe av en kokospalm. Hon håller stenfrukten mellan sina rynkiga fingrar och slår den försiktigt med en machete för att öppna skalet.

– Skadade frukter möglar snabbt så vi måste vara mycket försiktiga, säger Hussain, medan hon försiktigt tar bort den smala frökärnan från insidan av skalet och undersöker den för eventuella skador. Nöjd släpper hon ner den i en glasburk.

Hon är en av ett dussintal kvinnor på ön som samlar föda i skogen där man utan kostnad kan plocka tropiska mandlar som i Maldiverna kallas *kanamadhu*. Under de senaste åren har Maldiverna sett efterfrågan på denna näringsrika mandelliknande nöt skjuta i höjden. Nya recept för att baka kanamadhu-kakor och desserter är trendiga på sociala medier. Under högsäsonger som Ramadan och Eid kan ett kilo av dessa nötter kosta mellan 800 och 1000 maldiviska rupier.

Detta är goda nyheter för invånarna på Kendhikolhudhoo, då ön har ett stort skogsområde med tropiska mandelträd. Hussain har samlat nedfallna frukter från dessa träd så länge hon kan minnas. Tidigare var den huvudsakligen för egen konsumtion, men nuförtiden kan nötskörden ge en betydande inkomst för familjer som är involverade i denna verksamhet.

Enligt FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation FAO utgörs cirka tre procent av landets totala landyta av skog. Den består mestadels av strandnära litoralskogar med mangroveträd samt lundar av kokospalmer kring

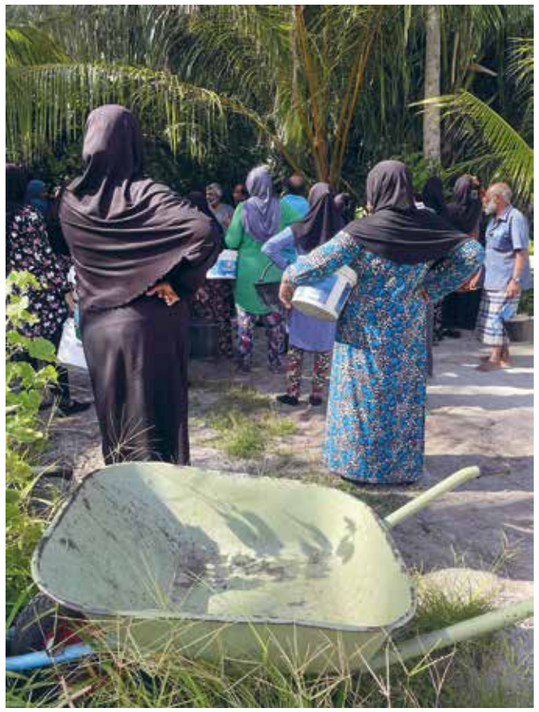
”Skadade frukter möglar snabbt, så vi måste vara mycket försiktiga.”

Aminath Hussain.

dammar och laguner. FAO konstaterar också att kvinnor agerar i ett sammanflätat ekosystem av skogar, åkrar, kökträdgårdar och djurhållning på ett balanserat sätt. Kvinnornas samlande av ved och och annat skogsmaterial till bränsle, tillsammans med deras odlingar och hantverksaktiviteter i hemmen, spelar en viktig roll för att hjälpa till att balansera resursflöden och upprätthålla lokala ekonomiska system på ett hållbart sätt.

Det finns ingen officiell statistik över hur mycket skörden av skogsprodukter som tropiska mandlar inbringar ekonomiskt, men Hussain är övertygad om

För Aminath Hussain och andra kvinnor på ön Kendhikolhudhoo är samlarekonomin livsviktig. Foto: Lubna Hawwa

att nästan varje familj på ön idag har någon som säljer dessa.

”Vi visste ingenting när de högg ner träden. Det fanns ingen ersättning till oss.”

– Intäkterna beror på hur snabbt du kan plocka. Jag är för gammal nu, jag kan inte springa lika fort som andra, säger hon med ett brett leende.

Varje måndag och torsdag, klockan nio på morgonen, ses kvinnor gå in i skogen med hinkar och väskor. De plockar alla nedfallna frukter från marken en efter en. Övriga dagar i veckan samling palmblad och kokosnötter in, med undantag för fredagar, då all livsmedelsrelaterad verksamhet förbjudits av örådet.

Efter att ha samlat in frukterna låter man dem ligga i solen för att torka några dagar. Detta för att skalet kan spräckas och den fuktiga kärnan tas bort betydligt enklare när den torkat. Flertalet mandelplockare säljer fröna till mellanhänder, köpmän som levererar till huvudstaden Malé och möjligen också exporterar. Dessa gör sig stora vinster genom att köpa fröna billigt och sälja dem till ett högt pris.

Denna samlarekonomi hotas av pågående förändringar av markanvändningen. Liksom på de flesta andra maldiviska öar där folkökningen är stark tas på Kendhikolhudhoo, med en befolkning på 1 700 personer, allt mer av skogsområdena över av bostäder och ny infrastruktur.

Hussain berättar att flera stora tropiska mandelträd nyligen höggs ner för att röja en tomt för en rik pamp inom turismbranschen. Enligt uppgift har denne lovat att bygga en turismhögskola, där unga människor ska utbildas för arbete inom besöksnäringen, på semesteranläggningar och hotell.

– Vi visste ingenting när de högg ner träden. Det fanns ingen ersättning till oss, förklarar hon.

Hennes oro återspeglar ett större problem med överskattad tilltro till att utveckla turism över hela landet. Även om regeringen har lovat mer ekonomisk

Frukterna lämnas att torka i solen några dagar (ovan). Nya träd planteras (nedan). Foto: Lubna Hawwa

diversifiering, särskilt efter de minskade inkomsterna från turism under pandemin, har de faktiska framstegen varit blygsamma. Dessutom driver turismen på avverkning och upprycking av fler träd.

Obebodda öar med tät vegetation som en gång utnyttjades av närliggande bebodda ö-samhällen för att skörda timmer, kokosnötter och jordbruk har tagits över av centralregeringen och auktionerats ut för utveckla nya semesteranläggningar. Samtidigt har dessa nya öar för turism utlöst en aldrig tidigare skådad efterfrågan på träd, eftersom hotellägarna vill förvandla de karga konstgjorda landmassorna till ett säljbart tropiskt ”paradis” för turister.

Regionen är ett ”paradis” som har upplevt de förfärliga effekterna av överexploaterad turism.

Mohamed Basheer, Noonu-atollens rådspresident, säger att hans region är ett ”paradis” som har upplevt de förfärliga effekterna av överexploaterad turism, som fråntagit de lokala ö-samhällena rätten att använda mark och naturresurser i sin egen atoll.

Sedan han tillträdde har han försökt att förena alla 13 bebodda öar inom atollen för att göra anspråk på lokalt ägande av all mark och alla naturresurser. En plan har tagits fram för att se till att de regionala ekosystemen och den biologiska mångfalden skyddas och hanteras på ett hållbart sätt för att tillhandahålla mat och inkomstkälla för lokalbefolkningen.

Hussain har inte hört talas om dessa planer, men är angelägen om att se skogarna skyddas för att hålla samlarekonomin vid liv. Skälen går utöver inkomster. Att gå till skogen, eller som lokalbefolkningen här säger, *valah dhiyun*, är ett sätt att leva, nedärvt från förfäderna.

– Men det är upp till den yngre generationen. De bestämmer sig nu.

Översättning **Lars Eklund**

Aminath Hussain i sin älskade skog på hemön Kendhikolhudhoo, där miljö och ekosystem ska skyddas och bevaras för att människor ska kunna fortsätta leva och njuta av naturen. Foto: Lubna Hawwa

Kunder strömmar till Pakistans mobilbanker

Sedan urminnes tider har vi människor betalat för varor och tjänster, när de bytt händer. I modern tid har pengar i form av mynt och sedlar använts för att göra upp affärer. I Pakistan förändras invanda mönster snabbt i och med den snabba digitaliseringen. I många fall blir det enklare för människor att köpa och sälja. Zofeen T. Ebrahim har undersökt hur användarna ser på den nya tillvaron, där såväl papperspengar som traditionella banker tappar mark.

text och foto **Zofeen T. Ebrahim | Sydasien**

Shah Khalid, en 43-åring från Rawlakot, en by i Kashmir, arbetar som kock i ett privat hem i Karachi. Han skickar varje månad pengar till sin familj. De senaste åren har det skett en stor förändring. Tidigare handlade det om att först vänta på att kunna skicka sedlar med någon som skulle resa till regionen och att denne sedan kunde överlämna sedlarna till frun, efter två till fyra dagar. Nu kan han istället skicka pengarna direkt med sin mobil.

– Det fungerar magiskt bra, säger han med förundran och fortsätter:

– Jag går till den närliggande hörnbutiken och ger butiksinnehavaren kontanterna. Allt jag behöver göra är att visa mitt datoriserade nationella identitetskort (CNIC), mitt mobilnummer och ge min frus CNIC-nummer och hennes mobilnummer. Inom några minuter ringer min fru och säger att hon har fått ett meddelande som säger att pengarna kan tas emot i en butik där som har den här tjänsten.

”Det bästa av allt är att tjänsten är pålitlig – en enkel mobiltelefon med knappar är tillräckligt bra.”

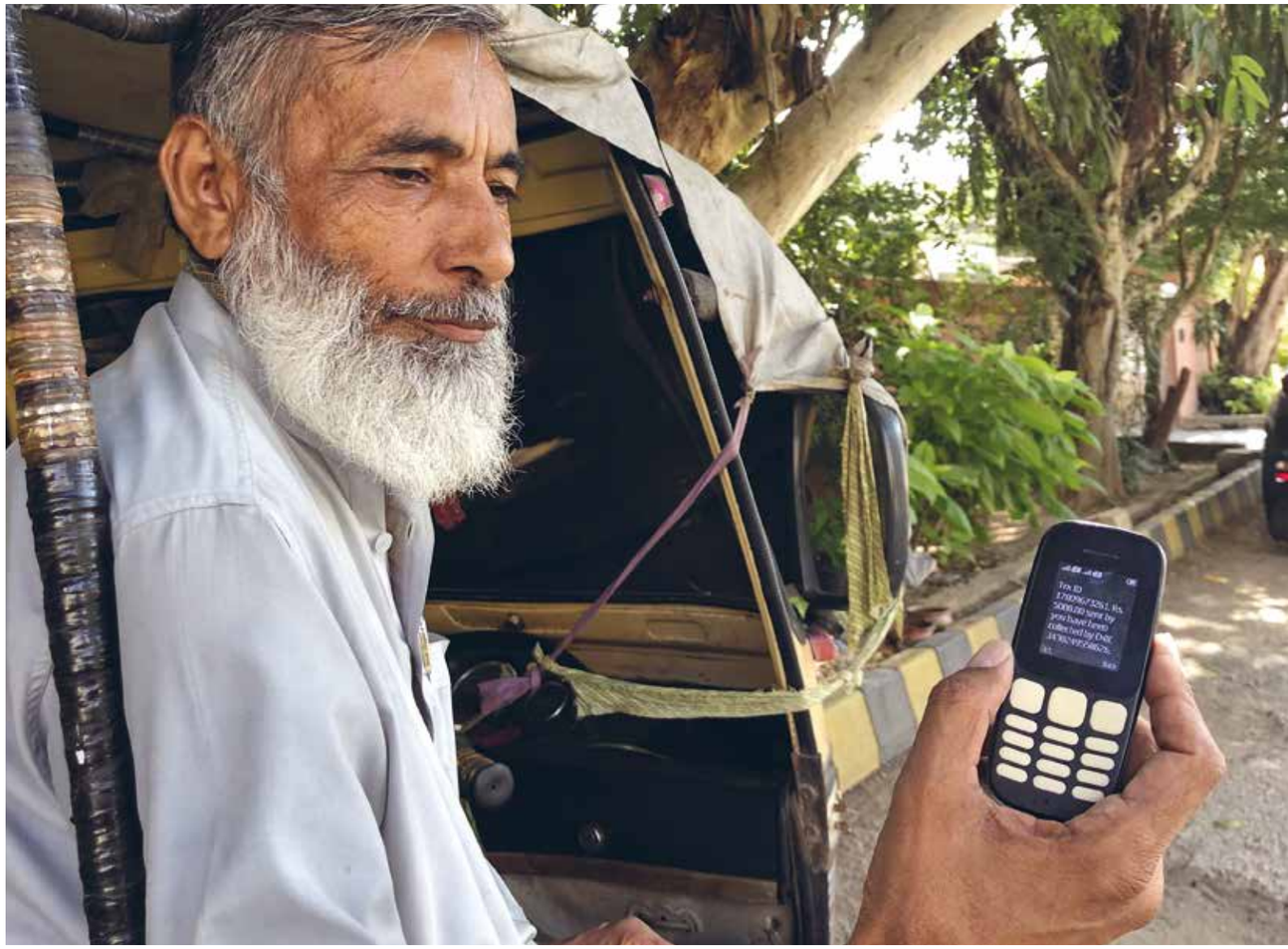
Allt hon behöver göra är att ha koden som hon har fått skickad till sitt mobilnummer och ge den till butiksinnehavaren, samt visa sitt id-kort. Därefter kan hon få pengar i handen. Shah Khalid får sedan ett meddelande på sin telefon om att beloppet har levererats. En säker transaktion är därmed genomförd.

Veqar Islam, som är direktör och vd för Jaffer Business Systems, ett stort IT-företag, ser bara fördelar med utvecklingen.

– Jag tycker att det är ett lysande koncept för kontantbaserade samhällen som vårt. Människor kan handla snabbare, när som helst och flera gånger, och det bästa av allt är att tjänsten är pålitlig och du behöver ingen smart telefon – en enkel mobiltelefon med knappar är tillräckligt bra.

Ali Hasan, som arbetar vid en mikrofinansbank kopplad till ett telekomföretag, förklarar att för att hålla jämna steg med tekniken som utvecklas i rasande hastighet har de kapitalintensiva telekomföretagen varit tvungna att finjustera sin affärsmodell. För att överleva har de inte bara tillhandahållit rena telekomtjänster, de har skapat fler företag och samarbeten.

– Föreställ dig det ekonomiska slaget som mobilföretag fick när bruket av WhatsApp spreds. Folk kunde plötsligt prata gratis i timmar bara de hade en uppkoppling till internet, till och med dela foton och videor, sa Hasan.

Ayub visar upp meddelandet i sin mobil. Det krävs ingen dyr smart telefon för att använda tjänsten. Foto: Zofeen T. Ebrahim

Telekombolagen fick leta efter nya sätt att hålla sig flytande. Det var då den mobila plånboken, eller de mobila finansiella tjänsterna, introducerades i Pakistan. Tjänsterna hade redan tidigare gjort sitt inträde och spridits i Afrika. Det har visat sig vara ett recept för framgång när telekomföretag samarbetar med mikrofinansinstitutioner. Tillsammans kan de skapa en perfekt plattform för mobila banktjänster.

Ta exemplet med Pakistans största telekomföretag, Jazz, med cirka 70 miljoner abonnenter. Tillsammans med systerbolaget, Mobilink Microfinace Bank Limited, lanserades Jazzcash för att skapa en mobil plattform för finansiella tjänster.

Ghazanfar Azzam är vd och koncernchef för Mobilink bank:

– Andelen av Pakistans befolkning som använde banktjänster 2012 var endast 12 procent. Tio år senare är det över 50 procent tack vare mobila finansiella tjänster, konstaterar Ghazanfar Azzam.

Utvecklingen inom digitalisering har alltså gått fort under de senaste tio åren. Cirka 50 procent av befolkningen är bankkunder, medan så många som 79 procent av alla människor i Pakistan redan nu har en mobiltelefon och är kund hos ett telekomföretag.

Den i Islamabad baserade utvecklingsexperten Hina Lotia lyfter fram fördelarna:

– Jag kan till och med betala mina telefon-, bensin- och kreditkortsräkningar hemifrån och jag kan göra det när som helst, dag som natt: bekvämt och enkelt.

Det bästa för Lotia är att hon inte behöver gå till en vanlig ”tegelbank” längre.

– Att i början av varje månad betala elräkningen innebar köande i timtal, det var en mardröm.

Genom tekniska lösningar kan människor spara tid och pengar. Dessutom har mobil bankverksamhet gett hemarbetande kvinnor i den informella sektorn allt större delaktighet. Snabba betalningar som kommer fram omedelbart innebär att deras verksamheter kan expandera snabbare.

Att arbeta kontantlöst är också en prioritet för Hira Wajahat, programchef på Stimulus, ett konsultföretag för hållbarhet och social påverkan. Hon kan enkelt skicka lön till personalen, som ”kontorspojken”, som inte har ett bankkonto. Ibland skickar hon också pengar till sin familj i hembyn om de behöver kontanter akut, eller till trädgårdsmästaren, mekanikern etc.

Shah Khalid, kocken från Kashmir som nu arbetar i Karachi, tycker att avgiften för transaktionen är för hög. Han betalar 350 rupier för att skicka hem 20 000 rupier, vilket ger ett påslag på knappt två procent. Hira Wajahat har däremot ett konto hos en mobilbank, och slipper därmed den avgiften.

– Men jag tycker att avgiften är för hög för människor som redan lever på minimilöner.

Att det kontantlösa samhället är på framväxt blir allt tydligare. Ett exempel: Bilal Karim Mughal, en journalist baserad i Islamabad, skulle betala 300 rupier biljett till en taxichaufför. Men denne hade inga växelpengar på en 500-rupier-sedel.

– Jag frågade honom om han istället skulle kunna ta 300 i mobilkonto. Han gick glatt med på det och det blir en win-win situation för båda. Jag behövde inte betala några avgifter för transaktionen.

Han använder sitt mobilkonto. Det är enklare, tycker han, jämfört med konventionella bankappar. Det innebär också en ”ekonomisk inkludering”.

Enligt islam tillhandahåller mobilbanken också data, som annars skulle ha förblivit osynlig, till regeringen.

– Regeringen får en bild av hur pengarna cirkulerar i landet och kan fatta ekonomiska beslut i enlighet därmed, säger han.

Även om telekomföretagen tjänar ett mycket litet belopp på varje transaktionsavgift, så innebär den stora volymen av kunder som använder tjänsten dagligen ett enormt antal transaktioner.

– I slutänden genererar detta en stor summa som kan investeras i till exempel statsskuldväxlar, råvaror eller infrastruktur.

Framtiden för nya digitala lösningar ser utan tvekan lovande ut. Om kvaliteten fortsätter att höjas kan de konventionella bankerna snart vara ett minne blott.

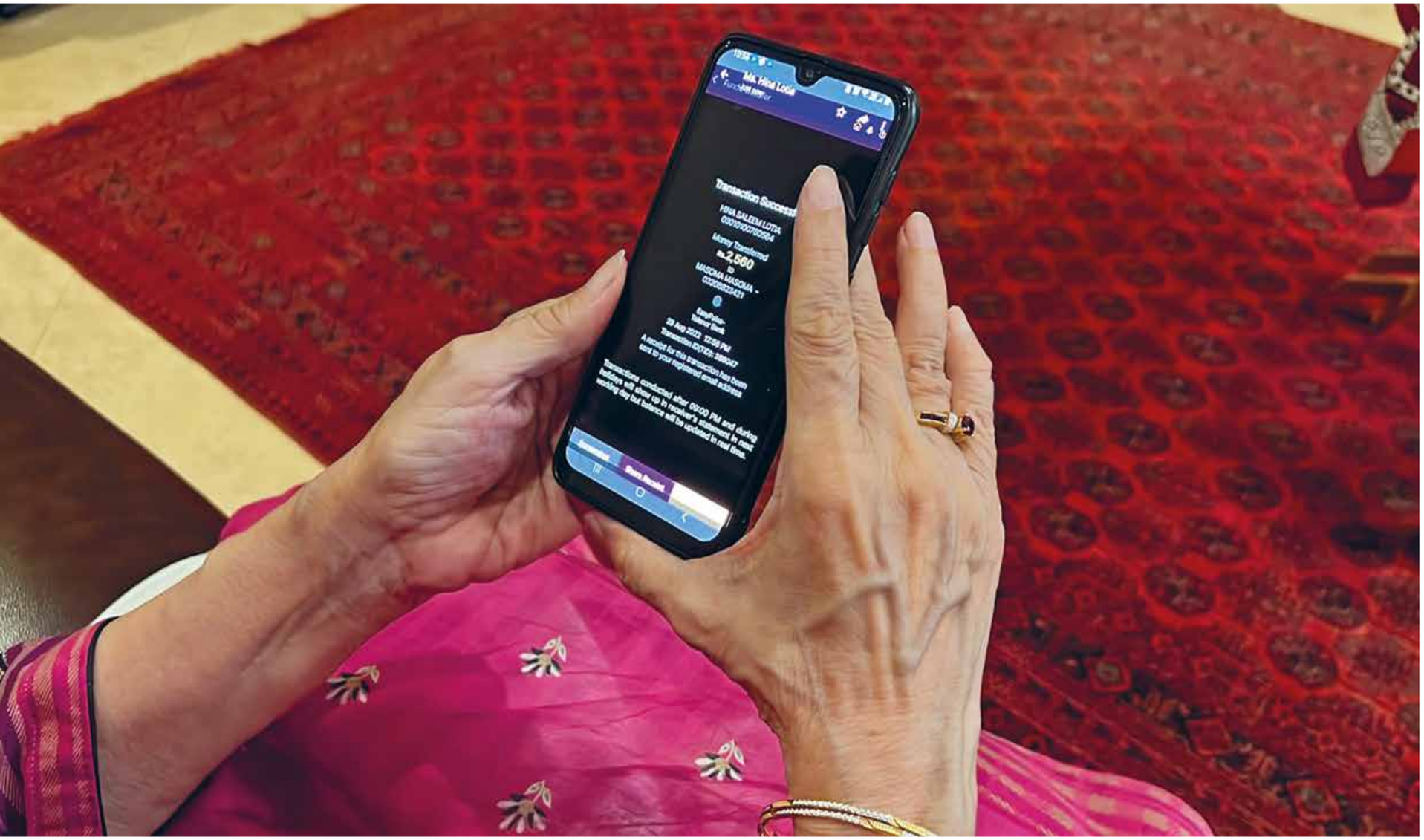
– Till och med i väst sker en uttunning av bankkontoren, konstaterar Azam, och tillägger att utvecklingen går i samma riktning i Pakistan.

Han förutspår att nästa generation kommer att vara helt beroende av mobiler och kanske aldrig kommer att gå till en fysisk bank för att söka finansiella tjänster.

– Jag tror inte att Generation Z har tålamod att sitta och fylla i formulär och dokument på papper eller läsa det finstilta i villkoren för formulären, säger han.

Om så blir fallet kan de konventionella tegelbankerna och deras tjänster snart vara överflödiga.

Översättning **Johan Mikaelsson**

För den som har en modern telefon öppnar sig möjligheterna att använda mobilbankernas tjänster, vilka ständigt utvecklas. Foto: Zofeen T. Ebrahim

En krönika om e-postens amerikansk-indiska rötter och Indiens offensiv:

Hög tid för indisk revansch inom IT

Ingenjören Shiva Ayyadurais skrev ett öppet brev, bland annat publicerat i The Indian Express, där han vädjar om upprättelse. Bakgrunden var att Raymond Tomlinson, som gick bort den 6 mars i år i dödsrunor hyllats som e-postens skapare. Amerikanen Tomlinson må ha varit först med symbolen @, men indiern Ayyadurai var först med ordet email. USA är en stormakt, men Indien rusar framåt i e-tech-landskapet.

text **Henrik Schedin**

Lite osympatiskt att vara bitter mot en död man kan tyckas, men Ayyadurai har uppenbarligen känt sig åsidosatt länge då det är Tomlinsons namn som främst dyker upp när man läser om e-postens historia. Ayyadurai själv menar i brevet att det är hans indiska ursprung som har gjort att han har tagits bort från historieböckerna.

Nu är det svårt för mig, som knappt lyckas starta min egen dator om morgonen, att redogöra för Tomlinsons och Ayyadurais bidrag till den tekniska utvecklingen. Så om ni är intresserade av detaljer räknar jag med att ni är skickliga nog att söka informationen själva. Men som jag förstod det la Tomlinson grunden för digital kommunikation och Ayyadurai gjorde den mer användbar.

Tomlinson som jobbade på en underleverantör till amerikanska militären, utvecklade digital kommunikation så att den gick att skicka mellan två olika datorer på olika servrar. Det gick redan att skicka meddelanden mellan datorer kopplade till samma nätverk. Det Tomlinson gjorde var att skapa ett system kring att adressera meddelanden med @-tecknet och enligt de flesta uppfann han e-posten 1971.

Ayyadurai menar dock att det dröjde till 1978 innan de riktiga e-postmeddelandena skickades. Den Mumbai-födde Ayyadurai var bara 14 år när han utvecklade sin del av e-posten på University of Medicine and Dentistry of New Jersey i amerikanska Newark 1978, med ett system han kallade ”EMAIL”. Han var då en praktikant och fick i uppdrag att utveckla universitets interna kommunikation.

Det han gjorde var att skapa ett gränssnitt, alltså kommunikationen mellan mjukvara och hårdvara och/eller människa, som var användarvänligt och liknar det vi idag förknippar med e-post. Han la till funktioner som ”inkorg”, ”utkorg”, ”vidarebefordra och ”kopior”.

Vår egen före detta statsminister och utrikesminister Carl Bildt gillar att vara med i historieböckerna och ser till att vara med på ett hörn. En liten parentes i e-postens historia är att Bildt var först att skicka e-post mellan statschefer. I februari 1994 valde han den dåvarande ”ledaren av den fria världen” Bill Clinton som mottagare. Sedan dess har e-posten blivit en del av vardagen för de flesta.

Indien har byggt upp en stor tech-industri och är numera inte begränsad till de supportverksamheter som ofta är förlagda i landet. I augusti uttalade

Foto: hamara | adobe.stock.com

Raymond Tomlinson och Shiva Ayydurai, pionjärer. Foto: Internet Hall of Fame och Douglas W. Jones | Wikimedia Commons, CC 1.0

premiärminister Narendra Modi sig om att kommande år väntar ett *techade,* ett teknologiskt årtionde (en ordlek med decade på engelska alltså). Nu ska snart internet och digitala tjänster nå alla Indiens byar i så kallade Common Service Centers enligt the Business Standard.

Common Service Centers, statliga serviceanläggningar för att tillhandahålla datorer och internet, har funnits i flera år men nu ska de få bättre uppkoppling. Dessa möjliggör för människor som inte har råd med en egen dator att få tillgång till statliga e-tjänster, och kommer underlätta kommunikation och den byråkratiska infrastrukturen i landet.

Nationen ska också bli självförsörjande på tillhörande teknologi och hårdvara, som chip och 5G-teknik. Industrin ser givetvis positivt på uttalandet och flera ledare inom IT-industrin och tillhörande intresseorganisationer har uttalat sig uppmuntrande.

Foto: Marco Martins | adobe.stock.com

Utvecklingen öppnar stora möjligheter för Indien. Digitalisering och tech-industrin har drivit på den globala ekonomin de senaste åren och utvecklingen ser inte ut att stanna av. Indien har redan utnyttjat detta genom den stora, högutbildade medelklassen och en stor armé av IT-tekniker, som inte bara kan tjänstgöra inom landet utan också skickas utomlands. Nu vill Modi att industrin växer ännu mer vilket skulle gynna den nationella ekonomin.

Senast i mars 2024 ska alla städer och viktiga landsbygdsområden täckas av ny teknik. Detta kommer att utöka möjligheterna för företagsamhet på landsbygden, och ger samtidigt möjligheter för alla att kommunicera digitalt. Fler kan utnyttja Tomlinsons och Ayyadurais e-post eller vara en del av WhatsApp-grupper. Om inte annat är det-

Foto: Leigh Prather | adobe.stock.com

ta en möjlighet för Modi att nå fler via de sociala medie-kanaler han använder, vilket han nog mer än gärna lär utnyttja. Han har redan nu många följare och knappar effektivt ut sina budskap.

Nu ska internetuppkopplingen alltså utökas, vilket inte alltid är en självklarhet under styrande Bharatiya Janata Party (BJP) och Modi. Mellan augusti 2019 och februari 2021 var internet inte tillgängligt för allmänheten i före detta delstaten, numera unionsterritoriet, Jammu och Kashmir, med dess starka självständighetsrörelse.. Ett hårt kritiserat beslut som kraftigt inskränkte på yttrandefriheten.

Regeringen stängde ner internet i regionen för att stävja extremism. Att meningsmotståndare samtidigt tystades var nog bara en positiv bieffekt för det styrande partiet. Indien är också ett av länderna med flest fängslade journalister. Många journalister vittnar om självcensur för att inte få problem med myndigheterna. Alltså är inte kommunikationen i landet helt fri, utan den är avhängig regeringspartiets villkor. Det blir spännande att se hur möjligheterna till kommunikation ser ut i praktiken i ett framtida Indien.

Med Narendra Modis planer kommer fler indier ändå kunna utnyttja Ayyadurais uppfinning, förhoppningsvis får de göra så utan censur eller inskränkningar. Men huruvida den i Indien födde uppfinnaren får någon upprättelse för bidraget till teknikhistorian är svårt att sia om. Vi kanske får vänta tills hans dödsruna skrivits. ✪

Illustration: Venkatesh | adobe.stock.com

Digital export guld värd för kustlöst land

För Nepal har traditionell export av varor alltid begränsats av det faktum att frakt av fyssiska varor måste ske landvägen (på senare år förvisso även via flyg). Som en följd har värdet av importen alltid överstigit exporten. Business Process Outsourcing, förkortat BPO, växer nu fram som en allt viktigare sektor för Nepal. IT-relaterat arbete för företag runt om i världen utförs nu på distans från Nepal.

text Shweta Acharya och Manil Shrestha

Nepal är ett land helt utan kust, inklämt mellan Indien och Kina. Att vara helt omgiven av landmassa har alltid varit en förbannelse för Nepal. Det har inneburit en kamp att exportera produkter till ett konkurrenskraftigt pris. Avståndet mellan produkternas ursprung och hamnen, låga stordriftsfördelar, avsaknad av effektivt statligt stöd för insatsvaror och produktionsprocesser, tariffer och ständigt rådande barriärer vid gränserna samt ovänliga arbetsförhållanden – allt leder till högre kostnader för exportvaror.

Produkterna som Nepal exporterar är därför begränsade till en handfull varor, som inkluderar yllemattor, polyestergarn, juicer, te och kryddor, textilier, jutevaror och klädesplagg. Exportvarorna har mindre värde jämfört med vad Nepal importerar, och Nepal har därför ett stort handelsunderskott. Under de senaste två decennierna har Nepals handelsunderskott huvudsakligen burits upp av remitteringar – nepaleser som jobbar i Mellanöstern och Malaysia som skickar hem pengar.

Remittering har spelat en viktig roll i den kontinuerliga tillväxten av valutareserven sedan Nepal liberaliserade sin politik. Gulfstaterna och Malaysia är fortfarande den vanligaste destinationen för arbetssökande, men nya lukrativa länder som Sydkorea, Japan och Israel har öppnats upp för personer med utbildning. Däremot visade covid-19-pandemin och dess nedstängningar tydligt att remittering inte är den mest pålitliga källan för tillskott i valutareserven.

I början av pandemin var det mindre efterfrågan på utländsk arbetskraft på grund av minskande global efterfrågan på diverse produkter, vilket också resulterade i en minskning av remitteringar. En sådan situation ger mindre flexibilitet i beslutsfattandet i kristider och påverkar i sin tur betalningsbalansen. När tillväxten i remitteringar inte matchade de stigande importkostnaderna för Nepal, hade man inget annat val än att införa restriktioner på import och konsumtion.

Att bredda utländska inkomstkällor är helt klart en väg framåt för att mildra liknande risker i framtiden. En av dessa olika källor är exporten av tjänster från den växande IT-industrin i Nepal. Nya möjligheter som öppnar upp sig för företag i IT-branschen är så kallad *business process outsourcing* (BPO). Här kan företag bidra med att få in välbehövlig utländsk valuta i landet.

BPO är överföring av en eller flera IT-intensiva affärsprocesser till en tredje part, som sedan äger, administrerar och underhåller de valda processerna enligt förutbestämda prestationsmål. De länder där flest BPO-företag verkar är Indien och Filippinerna. I Sydasien har också svenska företag outsourcat eller förlagt hela sin verksamhet till Sri Lanka, där IT/BPO är en betydande sektor när landets sargade ekonomi ska läka.

BPO-företag har funnits i Nepal i cirka 20 år. Även om tillväxten har varit långsam, har höghastighetsinternet och billiga arbetskraftskostnader i landet tillåtit en ökning av sektorn de senaste åren. De tidiga entreprenörerna använde det endast inom sektorer där lågkompetens behövdes, som transkriptionstjänster. Lyckligtvis har mer djärva företagare tagit större risker. De har framgångsrikts lyckats driva BPO-företag i nya sektorer, som banktjänster och inom mediautveckling.

En fördel med sektorn är att den inte påverkas av Nepals kustlösa geografi. Nepals ekonomi kan dra nytta av inflödet av utländsk valuta genom att locka till sig outsourcad verksamhet. Även om det inte finns någon exakt siffra kring den årliga omsättningen för outsourcingföretag, beräknas att nepalesiska BPO-företag värderas som en marknad

Under pandemin blev det än tydligare att arbete ofta inte alls behöver utföras från ett och samma kontor. Detta har länge varit en självklar grundtanke inom IT-branschen.
Foto: Vadim Pastuh | adobe.stock.com

Illustration: mapsandphotos | Shutterstock

BPO-företagen sänker arbetslösheten och ger nyutexaminerade höjd levnadsstandard

på miljarder nepalesiska rupier. De flesta BPO-företag i Nepal vill inte avslöja detaljer kring ekonomi, men enligt röster inom branschen har flera av dessa företag en mycket stor årsomsättning.

Dessutom hjälper BPO-företagen till att minska arbetslöshet, samtidigt som de ger nyutexaminerade i landet en chans att förbättra sin levnadsstandard. De får inte bara anställning utan lönerna är också konkurrenskraftiga ur det lokala arbetsmarknadsperspektivet. En yngre generation med god köpkraft innebär att man skapar efterfrågan på fler varor och tjänster. Detta ger ytterligare bränsle till ekonomins motorer att ånga på.

Flera studier har visat att grupper som tidigare levde under svåra ekonomiska förhållanden har gynnats av att arbeta i BPO-sektorn. I Nepal blir studenter och nyexaminerade ungdomar ofta anställda i dessa företag. Ungdomar i städer attraheras ofta av framtidsutsikter som ett jobb inom sektorn erbjuder.

Datateknikern Adhikari har arbetat i två stora BPO-företag sedan hon tog examen 2019. Hon har fått möjligheter som hon inte skulle ha fått i andra industrisektorer i Nepal. En annan nyutexaminerad företagare, Sharma, arbetar också som kreditspecialist i ett växande BPO-företag. De berättar att dessa företag erbjuder bättre löner jämfört med andra företag på marknaden, inklusive sjukförsäkringar och andra förmåner. Anställda har också ofta tillgång till betald vidareutbildning, vilket är givande för alla som är i början på sin yrkeskarriär.

I Nepal anses de största aktörerna på BPO-marknaden vara vanliga outsourcingföretag som Cloud Factory, HLE Nepal, Leapfrog Technology, såväl som offshoreutvecklingscenter som Deerwalk Services, Verisk Information Technologies och Pioneer Solutions. Dessutom finns mindre advokatbyråer, digitala astrologer, medietjänster med mera som verkar från Nepal, medan tjänsterna används av kunder som bor i olika delar av världen.

Under det senaste decenniet har den nepalesiska tjänstemarknaden sett ett ökat antal företag för outsourcing av affärsprocesser. På grund av landets billiga arbetskraft expanderar BPO-marknaden snabbt i Nepal, vilket gör det möjligt för företag att tillhandahålla sådana tjänster till utländska företag till konkurrenskraftiga priser. Nepal börjar därför konkurrera med andra asiatiska ekonomier som ett viktigt outsourcingcenter.

Utländska reserver från BPO-industrin har hjälpt många utvecklingsländer. Under 2019 genererade den världsomspännande BPO-marknaden 26 miljarder dollar i försäljning, och i Indien antas den nå 8,8 miljarder dollar år 2025. Medan IT- och mjukvaruutveckling till största delen outsourcas till Indien, brukar kundservice och backoffice vara outsourcade till Indien och Filippinerna. Indien har ett stort antal människor som talar engelska och har varit primär destination för outsourcing av kundtjänstjobb.

Eftersom den indiska arbetskraftens kompetens och utbildningsnivå har ökat på senare år och andra faktorer som oro angående infrastruktur, kostnader för att göra affärer och tillgång på utbildad arbetskraft, flyttar flera medelstora IT-företag från Hyderabad och Bangalore till eller utökar sina baser i andra länder, i nuläget främst Filipinerna.

Inflöde av utländsk valuta från IT/BPO gynnar den inhemska nepalesiska ekonomin. Foto: Ingo Bartussek och Aleksey | adobe.stock.com

Att ta del av naturen i Nepal: Vandring vid Ama Dablam med utsikt mot bergsmassivet med Mount Everest i toppen. Foto: Glebstock | adobe.stock.com

Varje år tillför BPO-sektorn i Filippinerna nära 30 miljarder dollar till den nationella ekonomin. Enligt en uppskattning arbetade 1,3 miljoner filippiner för mer än 1 000 BPO-företag under 2019, och den siffran ökar med 8–10 procent årligen. Enligt en annan uppskattning står Filippinerna för 10–15 procent av den globala BPO-verksamheten, vilket tillför värde till dess valutareserver.

Indiens regering har vidtagit åtgärder för att få BPO-industrin att blomstra genom lättade regler och att avlägsna skillnaderna mellan inhemska och utländska servicecenter samt att tillåta sammankoppling mellan alla olika typer av servicecenter.

Medan Adhikari och Sharma arbetar i ett registrerat IT-företag, frilansar många IT-tekniker via plattformar som Upwork och Fiverr. Plattformarna länkar samman företag med frilansare över hela världen och är populära bland frilansare i Nepal. På så sätt kan frilansare faktiskt hitta arbete som outsourcats.

Detta ökar konkurrensen med etablerade företag, som de Adhikari och Sharma arbetar för. Medan de arbetade i registrerade BPO:er som betalar skatt till regeringen är frilansare och många andra små BPO:er inte registrerade. Computer Association of Nepal (CAN) 2016 uppgav att endast 256 av landets mer än 6 000 BPO-företag är officiellt registrerade. Utan registrering hos myndigheterna kommer Nepal inte att få utländska valutor genom skatteintäkter. Detta minskar statens intäkter och inflödet av utländsk valuta och ger färre incitament för regeringen att införa lämpliga policyer, förordningar och infrastruktur som ger snabbare tillväxt av BPO:er i Nepal. Det har enbart gett upphov till en negativ spiral och inneburit förluster för alla inblandade.

Lämpliga incitament behövs för att officiellt registrera BPO-företag, vilka kan ta med betydande mängder utländsk valuta till landet genom det formella nätverket. Statsapparaten behöver anpassa sig till de föränderliga ekonomiska verkligheterna. Den måste regelbundet kommunicera med viktiga aktörer och skapa en miljö för de befintliga företagen att blomstra och nya aktörer att regelbundet investera i sektorn.

BPO-företagen faller under IT-sektorn, men påverkar andra områden genom konkurrensen om arbetskraft. Därför behövs en separat policy för BPO-sektorn. Det kommer att ge en konkret ram och locka fler BPO-företag att ta sig in på den nepalesiska marknaden, och därefter fylla på valutareserven. ✪

Översättning **Henrik Schedin**

Digitala banktjänster en livlina för familjer

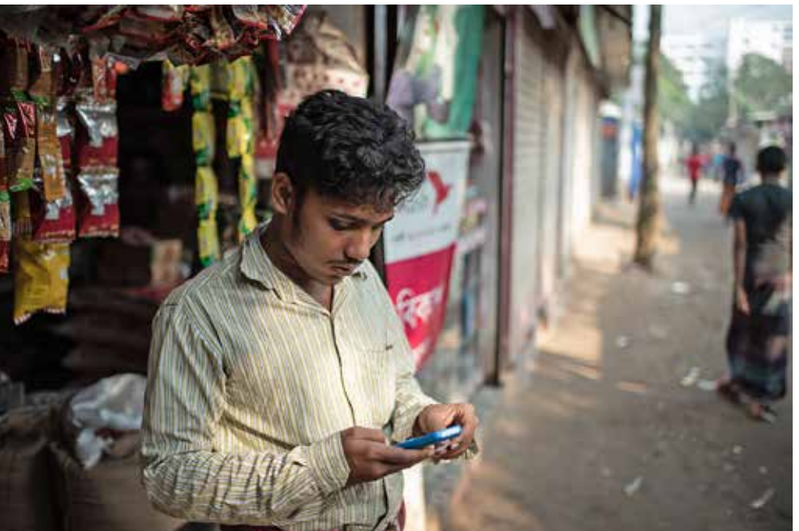
I Bangladesh, med 165 miljoner människor och 180 miljoner aktiva mobilabonnemang, kan merparten av användarna skicka pengar digitalt – trots att de flesta saknar tillgång till traditionella banktjänster. Det har inte bara varit en livlina under pandemin, då landet befann sig i en lockdownsituation med strikta nedstängningar och restriktioner, utan även varje dag för miljontals arbetare i storstäder som försörjer sina familjer på landsbygden.

text och foto **Troy Enekvist**

I de tigertäta områdena nära Sundarbans, i en by utanför Noakhali eller i Khagrachari i Chittagong Hill Tracts, det spelar ingen roll var i Bangladesh man är, det går alltid att hitta ett litet stånd med en skylt som visar en rosa origamifågel. En fågel som kan ses som en symbol för frihet, den frihet som kommer av möjligheten att sköta bankärenden och skicka pengar när som helst, var man än befinner sig.

Under de senaste decennierna har Bangladesh genomgått en fenomenal utveckling från att ha varit ett traditionellt jordbruksland till att ha byggt upp en ekonomi som kretsar kring industrier som ligger i och omkring landets stora städer. Dessa industrier arbetar främst med export av bland annat textil- och läderprodukter. Den ekonomiska, och industriella, utvecklingen har inte bara lett till att fattigdomen har kunnat minskas rejält under landets 50-åriga historia som självstyrande nation, utan den har också verkat som en möjlighet för människor på landsbygden att flytta in till de stora städerna för att arbeta.

Samtidigt är Bangladesh hårt utsatt för kraftigare naturkatastrofer som översvämningar, cykloner och floderosion. Katastrofer som både blir allt fler i antal och kraftigare i omfattning. Det har lett till att det blir allt svårare att försörja sig på landsbygden där mark går förlorad samtidigt som odlingslandskapet förändras.

Sådant som görs genom mobiltelefonen är idag ett oumbärligt inslag i de dagliga rutinerna för de flesta bangladeshier. De digitala banktjänster som utvecklats de senaste åren gör livet enklare, allra mest för familjer som bor åtskilda i olika delar av landet.
Foto: Troy Enekvist

Rubel flyttade till Dhaka efter att en översvämning förstört möjligheterna för hans familj att försörja sig på ön Gabura på den bangladeshiska landsbygden. I Dhaka kör han bland annat autoriksha. Nu skickar han regelbundet hem pengar till sin familj på ön. Foto: Troy Enekvist

Flytten till storstäder som Dhaka, i jakt på arbete och försörjning, är inte sällan något som en eller ett par personer i varje familj tar ansvar för. I många fall stannar resten av familjen kvar på landsbygden och blir då beroende av den eller de personer som flyttar till städerna för att arbeta. Trots den kraftiga urbanisering som pågår hela tiden lever fortfarande omkring sju av tio bangladeshier på landsbygden.

För att få hem pengarna till sina familjer på landsbygden var det tidigare inte sällan fysiska resor med kontanter som var vägen att gå för arbetarna i städerna. Men i slutet av 00-talet kom en stor teknisk brytpunkt då de bangladesh-amerikanska bröderna Iqbal Quadir och Kamal Quadir Bkash grundade Bkash.

Tanken var att nå ut till befolkningen på landsbygden, där fysisk infrastruktur i många fall helt saknas. I dessa områden har kontanter varit den enda betalmetoden och nästan nio av tio personer saknar tillgång till traditionella banktjänster. Bkash skulle även använda den infrastruktur som redan fanns tillgänglig – i detta fall mobiltelefoner.

De flesta som lever under gränsen för extrem fattigdom i Bangladesh i dag äger själv, eller har på annat sätt tillgång till en mobiltelefon med möjlighet att skicka eller ta emot pengar.

Efter lanseringen av Bkash 2011 har genomslaget varit monumentalt, och i många fall livsviktigt. Nu använder nästan en fjärdedel av den vuxna befolkningen Bkash och det sker dagligen fler än 4,5 miljoner transaktioner.

Sex år efter lanseringen, 2017, hamnade Bkash i tidningen Fortunes lista över 50 företag som förändrar världen under rubriken ”gör pengar tillgängliga via telefon i en nästan banklös nation”.

> Tidningen Fortune om Bkash: ”... gör pengarna tillgängliga via telefon i en nästan banklös nation.”

I november 2021 blev Bkash det första enhörningsföretaget i Bangladesh, alltså det första startupbolaget som är värderat till över en miljard dollar. Idag är Bkash världens näst största mobila finansiel-

la företag, och samtidigt det som växer snabbast av alla.

Att enkelt skicka pengar via en mobiltelefon har visat sig vara en stor hjälp under flera av de kriser som under senaste tiden drabbat Bangladesh.

Före coronapandemin hade Bkash 32 miljoner aktiva användare. I april 2020, då regeringen utlyst ”allmän ledighet” som de kallade den första nedstängningen i landet, ökade antalet användare med 40 procent till 45 miljoner. Det gjorde det möjligt för människor att hjälpa varandra och fortsätta ge stöd till sina familjer trots att samhället och den fria rörligheten var strikt begränsad.

Samma sak har skett under årets stora översvämningar då möjligheten att fysiskt resa starkt begränsats, samtidigt som behovet av stöd varit enormt för drabbade människor.

Under senare tid har det kommit liknande tjänster som konkurrerar med Bkash och vad som kommer vara störst i framtiden är som med all teknik nästan omöjligt att sia om. Men Bkashs rosa banderoller som man kan se nästan var man än befinner sig i landet visar hur ett land som har en begränsad traditionell infrastruktur istället kan använda den digitala infrastrukturen som till stor del är frånkopplad sin traditionella motsvarighet.

Därför fanns möjligheten att utveckla den mobila betalningstjänsten i ett land där bankväsendet var svagt – detta innan Swish kunde lanseras i Sverige. Med ens blev det då möjligt för bönder på landsbygden, som saknade tillgång till elektricitet, att skicka och ta emot pengar från släkt och vänner i städerna.

Illustration: MacroByte, stock.adobe.com

Fakta | Så fungerar Bkash

Bkash går att använda på nästan alla mobiltelefoner och det är gratis att öppna ett konto.

Man behöver inget bankkonto utan kan sätta in kontanter på sitt Bkash konto i något av de 200 000 Bkash-agenterna i landet. Därefter kan man skicka pengar till familjemedlemmar, vänner eller betala räkningar.

Varje månad kan man skicka upp till 25 000 taka (knappt 3 000 kronor) gratis till sina fem huvudkontakter. Vill man skicka mer eller till någon annan kontakt kostar det extra.

Vill man ta ut pengar i kontanter från sitt konto blir avgiften 1,49 procent av summan.

Det finns idag, 2022, 45 miljoner aktiva konton i Bangladesh.

I Bangladesh finns omkring 180 miljoner aktiva mobilabonnemang och 90 miljoner unika användare. Det gör att en stor del av landets allra fattigaste har tillgång till en mobiltelefon på ett eller annat sätt.

Rahman bor i Kallyanpur i Dhaka, med sin mobltelefon i saronglinningen. Han, som så många andra som bor i slumområden och på landsbygden där banksystemet inte är väl utbyggt eller ens finns tillgängligt, har med hjälp av sina mobiltelefon fått möjlighet att både kommunicera enklare och att använda banktjänster, som att skicka pengar till släkt och vänner samt göra betalningar. Duvorna är hans ”husdjur”, som han har i en bur intill bostaden.
Foto: Troy Enekvist

Fokus på ekonomin idag, framåt för att maximera i morgon och många år välstånd och lycka

I Bhutan talas det inte främst om bruttonationalprodukt utan än mer om lyckoindex. Att de två hänger ihop blir klart för den som studerar landets makroekonomiska planering på kort och lång sikt. Sydasiens Bhutankännare Alf Persson ger en bild av hur styrningen fungerar i ”draklandet”.

text och foto **Alf Persson**

Bhutan är ett litet land med en liten ekonomi, cirka 780 000 invånare och en BNP på ungefär 2,3 miljarder dollar, 0,4 procent av Sveriges i nominella termer, 1,5 procent mätt i köpkraft. Tack vare en ganska god ekonomisk som social utveckling under ett antal år kommer Bhutan 2023 inte längre ingå i FN:s kategori ”minst utvecklade länderna” (MUL), ett gott betyg på den förda politiken, men som även skapar huvudbry – högre räntor på lån från till exempel Världsbanken och andra finansiärer samt minskat utvecklingsbistånd och andra faktorer. Landet blir rikare men det blir samtidigt problem med statsbudgeten och landets ekonomi blir mer utsatt, vilket framhålls i en färsk rapport från FN-organet UNCTAD, ”Towards a Smooth Transition Strategy for Bhutan” (2022).

Munkar i ett kloster i Bhutan. Foto: SB | adobe.stoc.com

Lägg därtill effekterna av pandemin med total nedstängning av bland annat turistnäringen under drygt två år. Denna motsvarade 2019 tio procent av landets BNP och gav 50 000 direkta eller indirekta jobb. Den kan jämföras med vattenkraftsektorn som utgör 14 procent av BNP) och även stora delar av infrastruktursektorn, inklusive nya vattenkraftprojekt, för att inte tala om begynnande negativa effekter av klimatförändringarna på jordbruk och vattentillgångar. BNP minskade 2020 med 10 procent, men tillväxten har igen blivit positiv 2021.

Handelsbalansen är konstant negativ, och har bara varit positiv ett år under de senaste fyrtio åren. Den främsta och dominerande exporten (60 procent) står leverans av elkraft till Indien från de stora Indienfinansierade vattenkraftverken. Dock måste el importeras från Indien under vintern då vattenflödena är låga. Andra exportvaror är så kallade ferro-legeringar (järn), sten, cement samt en del livsmedel (främst potatis och citrusfrukter). Vad gäller importen så sker 80 procent från eller via Indien. Den består av fossila drivmedel, ris och andra matvaror, kapitalvaror av alla slag, fordon med mera. Självförsörjningsgraden på ris är bara knappt 40 procent. Prisökningarna på grund av kriget i Ukraina slår hårt.

Löpande utgifter i statsbudgeten finansieras internt i görligaste mån, men kapitalbudgeten finansieras till drygt 50 procent av bistånd och subsidier (bidrag), främst från Indien. Statsbudgeten går normalt med ett mindre underskott, i storleksordningen 1,5-2 procent av BNP, men beräknas för innevarande budgetår uppgå till hela 11 procent. Valutareserven har minskat med över 40 procent sedan våren 2021. Regeringen har därför arbetat med att förbereda planer för att minska importen av icke-nödvändiga varor om så skulle behövas.

En av många, långa hängbroar i Bhutan, närmare bestämt Punakha Suspension Bridge. Den sträcker sig över floden Tsang Chu River från Punakha Dzong till byarna Shengana och Wangkha. Foto: Chanut Adrien | Shutterstock

Sedan ett antal år har man insett att Bhutans hittills framgångsrika utvecklingsmodell måste ändras för att kunna konkurrera i den globala ekonomin framöver. År 2009 fick konsultfirman McKinsey i uppdrag att sätta fart på landets socioekonomiska utveckling, inte bara komma med förslag utan även ansvara för genomförandet. Det blev, konstaterade Bhutans riksrevision, till allra största del ett för regeringen pinsamt och nio miljoner dollar dyrt misslyckande med illa genomtänkta och dåligt underbyggda initiativ, till exempel ”Education City” som skulle locka utländska studenter till högre utbildning i Bhutan.

Så hur föreställer man sig ”Bhutan 2.0”? Ambitionen är att bli ett ”hög-inkomstland” till 2030, enligt FN:s definition innebär det en bruttonationalinkomst per capita på 12 000 dollar – en fyrdubbling från 2019 och långt över den historiska ökningstakten – där en digitaliserad kunskapsekonomi inkluderande den kreativa sektorn är en viktig beståndsdel.

Under 2020 utarbetades en ”Economic Roadmap for the 21st Century” som identifierar ”a lofty set of aspirations for Bhutan to pursue a unprecedented path of growth while supporting decent employment for all”,

> ”Bhutan ska följa en aldrig tidigare skådad tillväxtväg och samtidigt ge god sysselsättning för alla.”

genom satsningar på governance och det institutionella ekosystemet, humankapital, samt infrastruktur och teknologi. Fyra *enablers*, alltså ”möjliggörare” (energi, data och digital teknologi, kapital och finans, hälsa) och fem *drivers*, eller ”pådrivare” lyfts fram (bygg och infrastruktur, tillverkning, jordbruk, småföretag inklusive kreativa sektorn samt turism). Utländska direktinvesteringar ska förhoppningsvis bidra till att diversifiera ekonomin, men inflödet är begränsat – marknaden är liten, statsägda sektorn är stor och byråkratin ett hinder.

Inte mycket av detta kan förverkligas utan en fundamentalt reformerad förvaltning för att bättre motsvara framtidens behov och utmaningar. I ett kungligt dekret i slutet på 2020 skräddes inte orden. Där påbjöds regeringen att inrätta ett reformråd med uppgift att utarbeta rekommendationer för omstrukturering av statstjänsten. Det är dock oklart vad som hänt därefter – något råd verkar inte ha inrättats. Men Royal Civil Service Commission säger sig arbeta med reformer i dekretets anda.

Ungdomsarbetslösheten är hög (21 procent 2021). Den offentliga sektorn kan inte längre absorbera alla som utexamineras från gymnasiet och högre utbildning. Undervisningen är för teoretisk och förbereder inte de unga för praktiska yrken, vilka hittills till stor del fyllts av gästarbetare framför allt från Indien, totalt 80 000 innan pandemin, de allra flesta inom byggsektorn. Förhoppningsvis ska dessa på sikt kunna ersättas av lokal arbetskraft.

Regeringen försöker omvandla och bygga ut yrkesutbildningarna för att bättre motsvara framtidens behov. Hittills är resultaten blygsamma, trots ambitiösa satsningar. För att lyckas krävs dessutom en betydande attitydförändring bland ungdomar och föräldrar – praktiska yrken har låg status överlag, och att ändra på detta är en utmaning. Villkoren för gästarbetarna i byggsektorn och deras låga status, synliga för var och en, lockar inte.

Gatuhandel i Thimphu, Bhutan. Foto: Punyaruk Baingern | adobe.stock.com

Man är medveten om att utbildningen i skolan måste ändras, men som i de flesta länder är detta lättare sagt än gjort. Ett andra kungligt dekret i december 2020 lade ut texten vad gäller behovet att transformativt omformulera utbildningssystemet för 2000-talet, det ”tjugoförsta århundradet”, och uppmanade regeringen att även här tillsätta ett reformråd. Men inte heller detta verkar ha blivit till i verkligheten. Utbildningsministeriet arbetar dock med att ta fram en ”21st Century School Education Roadmap and Beyond” som sägs ha inspirerats av dekretet.

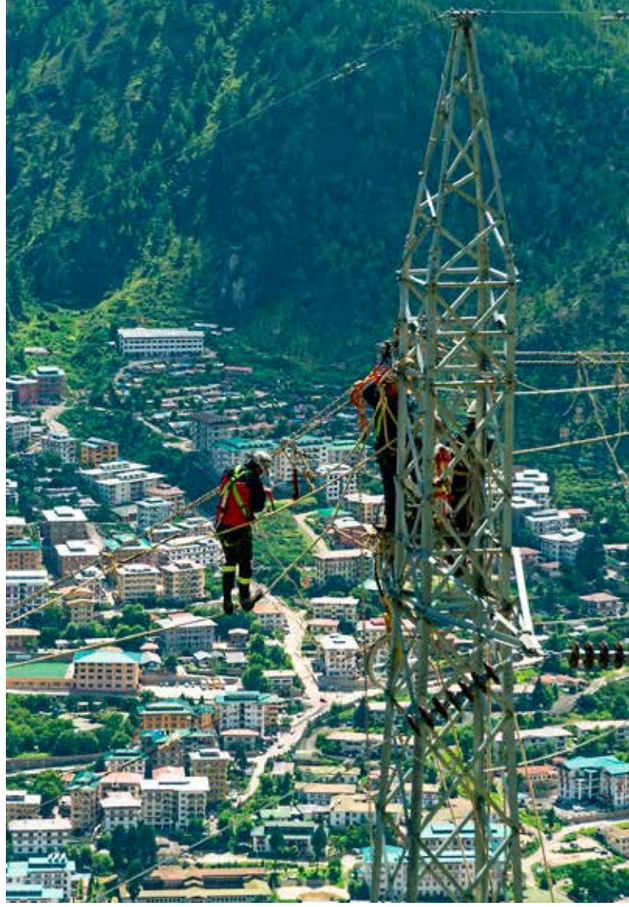
Pausen under pandemin har tagits till vara för att reformera och förbättra kvaliteten på turistindustrin för att bättre motsvara devisen ”high value, low volume”. Enligt planerna öppnas turismen helt igen i slutet av september.

Stora satsningar görs vad gäller IT och digitalisering, och att utveckla en IT-industri av exportkaliber. Bhutan måste skapa efterfrågan på arbetskraft till den digitala sektorn genom att locka till sig utländska investeringar och globala förmågor samt utbilda och höja kvaliteten på den inhemska arbetskraften, enligt förslag i rapporten ”Digital Jobs in Bhutan: Demand Creation and Future Skilling” från hösten 2021.

En teknikpark, Thimpu TechPark, för företag i data- och IT-sektorn etablerades i Thimpu redan 2008, genom ett samarbete mellan det statliga holdingbolaget och den privata sektorn, men därefter lämnade den privata partnern projektet 2014. Efter den knaggliga starten har man nu lyckats fylla den med elva mindre företag (inklusive TechPark-företaget själv som även bedriver egen IT-verksamhet). Det finns även ett center för innovation, ett datacenter och startup-inkubator som hittills haft runt femtio kunder. Totalt arbetar drygt 600 bhutaneser på TechPark.

Digitalisering och introduktion av offentliga e-tjänster startade för mer än tio år sedan, och har efter flera år av problem utvecklats kraftigt. Så gott som alla medborgar- och företagsärenden kan nu uträttas digitalt via smartphone eller dator, i alla fall i princip – att döma av rapporter i media finns det fortfarande fnurror, både vad gäller själva tjänsterna och kvaliteten på internet.

Bhutan har sedan 1960-talet förlitat sig på femårsplaner för att styra landets utveckling. Arbetet med den trettonde planen, för åren 2023-2028, pågår för närvarande.

Elproduktion, främst från vattenkraftverk, bidrar med pengar till statskassan och ger arbetstillfällen. Foto: Pyhoneg | Shutterstock

Den kommer i görligaste mån konkretisera utmaningarna, de ambitiösa visionerna och initiativen för att påskynda Bhutans utveckling till en kunskapsbaserad och teknikdriven ekonomi, och klara övergången från statusen som ”minst utvecklat land”. Framtiden får utvisa hur väl landet lyckas. Men finns det något val för att överleva som oberoende nation? Som kungen uttryckt det i dekreten:

”Om vi lyckas med detta har vi byggt den orubbliga grunden för en levande demokrati, skapat de materiella förutsättningarna för att förverkliga bruttonationallycka och ytterligare stärkt vår fred och säkerhet. Om vi är passiva, långsamma och avskräckta av innovationens och förändringens hastighet och komplexitet kommer vi inte bara att hamna efter andra utan vår ekonomi riskerar också att bli slutgiltigt beroende av utländskt bistånd och lån. Istället måste vi sträva efter att bli självförsörjande och ett fullt utvecklat land under vår livstid. Vi måste tävla som jämlika med andra nationer och framhärda för att utmärka oss.” ✪

Fotnot Länkar till artiklar och rapporter kan hittas i den här artikeln som även publiceras på Sydasien.se

REMITTERINGAR:

Möjligheter och begränsningar för privat bistånd till Afghanistan

Rapporteringen om den ekonomiska och humanitära krisen i Afghanistan efter talibanernas maktövertagande den 15 augusti 2021 kretsade kring internationellt bistånd, sanktioner och frysta tillgångar. Det faktum att många i Afghanistan stöttas finansiellt av familj och vänner i andra länder och hur detta har påverkats av maktövertagandet är mindre omtalat. Här sätter Alice Hertzberg fokus på remitteringars roll i den afghanska ekonomin.

text **Alice Hertzberg**

Remitteringar, alltså hemskickade pengar mellan destinationslandet och ursprungslandet, i det här fallet till Afghanistan från afghanska migrantarbetare och diasporan har länge varit en central inkomstkälla för befolkningen och en del av det finansiella systemet. Geografen Ceri Oeppen uppskattar att minst en tredjedel av afghanska hushåll tar emot ekonomiska remitteringar och enligt Afghanistans centrala statistikorganisation är remitteringar den primära inkomstkällan för fem procent av befolkningen. Även om huvuddelen av överföringar kommer från Iran och Pakistan (runt 70 procent år 2017) har den ökade migrationen till europeiska länder bidragit till att allt mer remitteringar skickas från dessa länder enligt International Organization of Migration (IOM).

Min egen intervjustudie från 2018 med individer inom den afghanska diasporan i Sverige pekar på att sändandet av remitteringar till den nära familjen och den större familjesfären är vanligt förekommande, pengar som finansierar dagliga behov såsom mat och hyra, men även utbildning, sjukhuskostnader och kostnader under högtider.

Det vanliga sättet att skicka remitteringar är via formella kanaler, det vill säga banktransaktioner, men även genom informella kanaler genom till exempel Hawalasystemet, samt genom att besöka eller skicka pengar med någon som besöker ursprungslandet.

Enayat Adel, en svensk-afghansk aktivist inom civilsamhället, berättar om sina erfarenheter av hur remitteringar vanligen skickas till Afghanistan.

– Antingen genom banktransaktion som Western Union och Money Gram eller traditionell Hawala. Det finns också några stora välgörenhetsorganisationer i Afghanistan som samlar in pengar från afghansk diaspora utomlands och även från afghaner i Afghanistan och de har egna bankkonton i Europa.

Hawalasystemet utgör en stor del av Afghansistans ekonomiska infrastruktur. På grund av ett svagt och otillgängligt formellt system går uppskattningsvis minst hälften av alla finansiella transaktioner genom det informella systemet och utgör en viktig tjänst för personer med låg läskunnighet och de utan bank-

Illustration: Open Art | Shutterstock

Logar i Afghanistan slutet av augusti 2022. Människor har fått lämna sina hem på grund av översvämningar. Foto: Waheedullah Jahesh | Shutterstock

konton eller ID. Siffror från 2019 visade att endast 15 procent av den totala befolkningen hade tillgång till bankkonton 2017, varav 23 procent av männen och endast 7 procent av kvinnorna.

– Senaste åren har även en ny organisation utvecklat en app, som innebär att ett matpaket kan skickas direkt till Afghanistan, fortsätter Adel, men det är mindre känt. När man skickar pengar genom Western Union och Money Gram så är det mera kontrollfrågor och det krävs identifiering. Det går att besöka kontor eller skicka online. Det finns gräns på hur mycket man kan skicka under en period.

Ända sedan den första migrationsvågen på 70-talet har Hawalasystemet använts för remitteringar. Avgifterna för att skicka pengar genom Hawala varierar då agenterna, hawaladars, inte behöver ta hänsyn till officiella växlingskurser och transaktionshistorik saknas oftast, vilket gör flödena svåra att mäta.

Adel berättar hur det går till från Sverige:

– Traditionell Hawala går genom privatpersoner. Man ger pengar till en person som oftast har eget företag här i Sverige och mottagaren får ta ut pengar hos ombud i Afghanistan. Genom Hawala går det att skicka höga summor beroende på ombudets ekonomi men de tar mycket högre administrationsavgift än Western Union och Money Gram.

Världsbanken har samlat data om inflöden av remitteringar till Afghanistan sedan 2008. Det faktiska värdet är svårt att fastslå eftersom landet har ett svagt finansiellt system efter år av konflikt och krig. Samtidigt skicka remitteringar till Afghanistan genom in-

Drabbade av översvämningar i Logar i Afghanistan i slutet av augusti 2022. Hjälpbehoven ökar. Foto: Waheedullah Jahesh | Shutterstock

Fakta | Remitteringar viktiga i regionen

I jämförelse med flera länder i regionen – Nepal, Sri lanka, Pakistan, Bangladesh och Indien – mottar Afghanistan näst lägst andel remitteringar av BNP, medan Nepal toppar listan och Indien mottar lägst andel remitteringar av BNP.

Remitteringar var den största källan till utländsk valuta i regionen år 2021 och tre gånger summan av direktinvesteringar. (Världsbanken, 2022).

Under de tio senaste åren har summan remitteringar till låg- och medelinkomstländer (Kina borträknat) varit tredubbelt så stort som det internationella biståndet.

formella kanaler, vilket antyder att de officiella mätningarna är undervärderade.

Enligt Världsbankens beräkningar skickades den högsta summan 2018, då remitteringar utgjorde 4,5 procent av Afghanistans BNP med ett värde av ca 803 miljoner US-dollar. Siffrorna från 2020 visar något lägre del av BNP (3,9 procent) och ett värde av ca 790 miljoner US dollar medan uppskattningen för 2021 visar en ännu lägre andel på 1,5 procent av BNP.

På ett regionalt plan minskade remitteringarna till följd av coronapandemins negativa effekter på världsekonomin – många migrantarbetare förlorade sina arbeten eller återvände till sina ursprungsländer – men inte minst har talibanernas maktövertagande och följande sanktioner, interna flyktingströmmar och ökad fattigdom påverkat behovet av och möjligheterna till remitteringsinflöde till Afghanistan.

Efter den afghanska regeringens fall tog det inte lång tid förrän en stor del av utländskt finansiellt stöd till landet stoppades, stöd som tidigare stått för 43 procent av BNP och 75 procent av de offentliga utgifterna. När afghanska centralbankens valutareserv frystes liksom inflödet av utländsk valuta till landet, lamslogs banksystemet och ledde till svårigheter att betala ut löner, ta ut kontanter, göra banköverföringar liksom ta emot remitteringar.

När både Money Gram och Western Union stoppade sina tjänster ökade flödena genom informella kanaler, vilket återspeglas i Adels erfarenheter av att skicka remitteringar efter den 15 augusti.

– Första veckorna fungerade ingenting, berättar han. Bara traditionell Hawala funkade.

När Western Union öppnade igen så kunde mottagaren inte ta ut mer än 200 dollar per vecka och med mycket långa köer och väntetider, ibland i flera dagar enligt Adel. Money låg nere under lång tid men nu går det att skicka upp till 30 000 kr per vecka. Genom Western Union kan mottagaren i Afghanistan bara ta ut 400 dollar [cirka 4000 SEK] per vecka.

Jämsides svårigheter att överföra pengar ökade även behovet efter remitteringar.

– Min känsla är att efter republikens fall och USA:s sanktioner mot landet ökade remitteringarna, då landet befinner sig i mycket djup ekonomisk kris och fattigdomen har ökat.

Adel menar att det har mest påverkat de som tidigare hade jobb i Afghanistan och förlorade dessa i och med regeringens fall. Väldigt många människor är tyvärr beroende av remitteringar då de inte har en anställning och deras sparade pengar tagit slut.

– Jag känner mig mer begränsad ekonomiskt sedan regeringens fall eftersom jag behöver skicka pengar till familj och släkt då behoven har ökat, och jag tror det är så för många, berättar han. Till exempel har min kusin inte en inkomst sedan regeringens fall och jag är tvungen att hjälpa honom och hans familj så att de kan överleva. Dock skickar jag inte varje månad. De får hitta andra vägar också. Många säljer sina prylar, möbler eller mark för att försörja sig.

Mer än ett år efter regimskiftet är det fortfarande svårt att ta ut pengar i Afghanistan. Det råder brist på pengar, både dollar och den inhemska valutan afghani.

Individers resor för att söka skydd eller arbete i andra länder för att sedan sända pengar till familj, släkt och hembyar har i många sammanhang förklarats som det nya utvecklingsmantrat och i FN:s globala mål lyfts remitteringar från diasporagrupper fram, som en viktig del för utvecklingsarbetet i sina ursprungsländer.

Remitteringar anses också vara en stabil inkomstkälla under ekonomiska, politiska eller klimatkriser, eftersom andra finansiella flöden såsom investeringar tenderar att minska i osäkra tider likt situationen i Afghanistan. Forskaren Devesh Kapur menar att remitteringar kan vara ett effektivt komplement till internationellt bistånd som administreras genom större organisationer och statsmakten och i ett livsnödvändigt, men långt ifrån tillräckligt, substitut när bidragsgivare pausar insatser.

Stora summor remitteringar skickas till Afghanistan och trots att de framför allt skickas till den närmaste familjen och släktingar för att finansiera dagliga konsumtionsbehov, finns många exempel på stöd till större grupper och infrastrukturprojekt: uppstart av eller bidrag till skolor, kvinnors utbildning, barn-

Enayat Adel är en svensk-afghansk civilsamhällesaktivist och integrationsansvarig i Afghanska föreningen i Sverige som till vardags arbetar på Svenska Afghanistankommittén (SAK). Enayat uttalar sig här som privatperson och inte som anställd på SAK eller för SAK som organisation. Foto: Privat

hem och företag. På det sättet kan remitteringar ha indirekta effekter på strukturell fattigdom genom att möjliggöra projekt som i sin tur leder till arbetstillfällen, skatteinkomster och ökad konsumtion.

Även om lojalitet och starka band till familj och hemlandet utgör en stark grund för remitteringar, är det så många fler faktorer som påverkar kapaciteten att skicka pengar. Utifrån de personer jag har pratat med om remitteringar finns en stark känsla av skyldighet och tradition att stötta familj och andra behövande i Afghanistan.

Det är inte en enkel förpliktelse att både försörja sig själv och en eventuell familj i Sverige, och samtidigt möta upp kontinuerliga behov i Afghanistan och vid plötsliga kriser såsom jordbävningar, kraftig inflation och internflykt. Förhållandena på arbetsmarknaden i destinationslandet, höga transaktionssavgifter och den faktiska möjligheten att i första hand migrera eller fly till ett annat land, vilket pandemin och EU:s allt striktare migrationslagar försvårat, är några exempel på utmaningar för ett effektivt remitteringsflöde.

Utifrån den korta tid som har gått sedan maktskiftet i Afghanistan är det givetvis svårt att bedöma remitteringars betydelse i den djupa ekonomiska krisen. Men systemet av informella transaktionskanaler verkar ha spelat en viktig roll när det formella banksystemet låg i stiltje. Samtidigt är det informella systemet en del av den dysfunktionella ekonomin i Afghanistan som behöver stärkas upp från grunden.

Trots lovord om remitteringar som det nya utvecklingsmantrat är det kanske framför allt en livlina i den alltför långt pågående krisen i det talibanstyrda Afghanistan där privata medel inte på långa vägar kan ersätta statligt finansierade samhällsfunktioner, riktat utvecklingsbistånd och humanitärt bistånd.

Sri Lankas sällsynt vackra fågelsedlar

text **Johan Mikaelsson**

Central Bank of Ceylon inrättades 1950, två år efter självständigheten från Storbritannien och bytte 1985 namn till CBSL. Den senaste serien sedlar släpptes 2010 i valörerna 20, 50, 100, 500, 1000 och 5000 rupier (tidigare fanns även en tiorupiersedel). Motiven symboliserar ”utveckling, välstånd och lankesiska dansare”, enligt information på cbsl.gov.lk. Mitt på sedlarnas framsida syns för landet viktiga byggnader, på höger sida ovanför valören en i öns fauna framträdande fågel och i nedre vänstra hörnet en omsorgsfullt utvald fjäril.

Baksidan har bilder på höjden, här visas dansare, bland annat de som förenklat kallas *Kandyan dancers*.

När jag får en sedel eller ett mynt i handen i Sri Lanka tittar jag alltid på årtalet. Alla dessa årtal speglar öns historia. I lådorna har ett mindre antal mynt och sedlar blivit liggande. Flera har årtal med koppling till skeenden efter självständigheten, inklusive inbördeskriget. Dess bättre var propagandamotivet på 1000-rupiersedeln som trycktes den 20 maj 2009, två dagar efter krigsslutet den 18 maj 2009, en parentes.

Foto: cbsl.gov.lk

20 *Sri Lanka Serendib Scops Owl*
50 *Sri Lanka Dull Blue Flycatcher*
100 *Sri Lanka Orange Billed Babbler*
500 *Sri Lanka Emerald Collared Parakeet*
1000 *Sri Lanka Hanging Parrot*
5000 *Sri Lanka Yellow Eared Bulbul*

Här finns ljuspunkter, som VM-segern i endagscricket 1996. Efter bragden präglades ett mynt (5 rupier) med cricketspelande på en sida och segerpokalen på den andra. Senare gavs även ett silvermynt ut, i valören 1000 rupier, för samlare och cricketfantaster.

I cricketsammanhanget ska nämnas att självmordssoldater från LTTE, den tamilska separatistgerillan, den 31 januari 1996, bara veckor innan VM-turneringen hade detonerat en kraftig sprängladdning just vid Centralbanken i centrala Colombo. Nästan hundra människor dödades och över 1 400 skadades

Sex veckor senare, den 17 mars, stod Sri Lanka som slutsegrare i VM efter att ha besegrat Australien i finalen i Lahore. Sri Lankas lag hade först vunnit sina fem matcher i gruppspelet – två på walk over, då Australien och Västindien vägrade spela sina matcher i Sri Lanka. Detta trots utlovad säkerhet runt arenorna.

Två hemmamatcher spelades dock, mot Kenya i Kandy och mot Zimbabwe i Colombo.

I kvartsfinalen som spelades i Pakistan besegrade Sri Lanka England, britterna som en gång lärt dem spelet. Ytterligare en stor triumf kom i semifinalen mot Indien, då hemmapubliken, inofficiellt över 110 000 på Eden Gardens i Calcutta gav uttryck för besvikelse över det indiska lagets spel. När plastflaskor kastades in bröt domaren matchen. Efter att publiken började tända eldar på läktarna blåste han av och Sri Lanka tilldelades segern.

Den 17 mars 1996, när det stod klart att Sri Lanka vunnit finalen mot Australien, sköts det enligt rapporter i glädje på båda sidor om frontlinjen som skilde regeringens och gerillans områden i norr åt. Detta var i ordets rätta bemärkelse en historisk seger.

Som jag minns det har tusenrupiersedeln alltid haft samma djupgröna färg. Tidigare pryddes den av en påfågel. Numera tar en *srilankesisk hängande papegoja* plats. Tusenrupiersedeln symboliserar ett värde att respektera. Hos merparten av de människor som korsat ens väg under alla resor har pengar inte funnits i överskott. Det blev tydligt att pengar kan göra skillnad och att fördelningen av välstånd i världen är sned.

I nuläget kostar en tusenrupiersedel knappt 30 kronor. Vid en resa 1997 kostade den nästan tre gånger så mycket. De djupgröna sedlarna räckte länge. Betalkort hade inte gjort sitt inträde och tålamod behövdes när kontanter skulle tas ut på bankkontor.

I och med inflationen räcker pengarna till allt mindre. Öbor har påpekat för mig att ett ägg som brukade kosta runt 15 rupier numera kan kosta 65 rupier. När den värsta krisen på ön lagt sig kanske priserna stabiliseras på en något mer normal nivå.

I och med användningen av betalkort och appar försvinner en bit av vår historia. Titta lite närmare på sedlarna, de inrymmer så mycket mer än bara sin valör. ✪

Medverkande i Sydasien #3 2022

Johan Mikaelsson är frilansjournalist och en av Sydasiens två redaktörer. Han är ansvarig utgivare, och började skriva för tidningen 1997. Hans bok *När de dödar journalister – En personlig skildring av Sri Lanka* släpptes 2015.

Lubna Hawwa är journalist och människorättsaktivist från Maldiverna och baserad i Malé. Hon har fokus på mänskliga rättigheter, jämlikhet mellan könen och anpassning till klimatförändringar. Hon har en master i riskhantering och utvecklingsstudier från Lunds universitet och arbetade en tid vid Sasnet.

Alf Persson är ordförande i Svensk-Bhutanesiska föreningen (swedish-bhutan-society.org). Han har arbetat i biståndssektorn i 40 år, i ett 40-tal länder, med förvaltningsreform, *good governance* och antikorruption. Besöker Bhutan sedan 1996.

Lars Eklund var redaktör för tidskriften Sydasien 1982–2007. Åren 2001–2016 var han biträdande föreståndare för Sasnet, det akademiska nätverket i Lund som har fokus på Sydasien. Tillsammans med Staffan Lindberg publicerade han 2018 boken *Miraklet Indien och dess baksida*.

Henrik Schedin är en av Sydasiens två redaktörer. Han tog masterexamen i globala studier 2016 och idag skriver han bland annat om funktionshinder och mänskliga rättigheter i Nepal och globala södern.

Troy Enekvist är frilansande journalist och bildjournalist och har arbetat internationellt för både tidningar och organisationer med att berätta och visa människors egna historier och liv. Nu ligger fokus på Bangladesh.

Svante Nilsson är pensionär med sinne för språk. Han arbetar med textbearbetning och översättningar för Sydasien sedan 2011.

Zofeen T Ebrahim är samhällsinriktad frilansjournalist baserad i Karachi och redaktör vid *The Third Pole*. Hon skriver för pakistanska och internationella medier om miljö, klimatförändringar, stadsfrågor samt reproduktiv hälsa, minoriteters rättigheter och arbetsrätt.

Alice Hertzberg är en samhällsengagerad skribent med särskilt intresse för migrationsfrågor som hon även har fokuserat sina masterstudier och ideella engagemang kring. Hon har också studerat mänskliga rättigheter och arbetar idag på en ungdomsorganisation i Lund.

Parul Sharma är människorättsjurist och författare med fokus på och lång erfarenhet av arbete med mänskliga rättigheter, hållbarhetsfrågor och CSR-frågor i och från högriskländer. Hon är vd för The Academy for Human Rights in Business. Parul ingår i Sydasiens styrelse och är sedan hösten 2020 ordförande för Amnesty Sverige.

Beat Lindberg är Sydasiens illustratör. Arbetar till vardags som diakon och driver podden ”Vad är det ens” tillsammans med Rita Feldman.

Sulochana Ramiah Mohan är en erfaren och prisbelönt journalist baserad i Colombo, Sri Lanka. Hon arbetar till vardags som reporter och biträdande redaktör vid dagstidningen Ceylon Today. Hon rapporterar om skeenden i Sri Lanka och i regionen och medverkar även i internationella medier.

Shweta Achaya studerar ekonomi vid Kathmandu universitet. Hon skriver just nu på en uppssats om miljö- och arbetskraftekonomi.

Manil Shresta har över 20 års erfarenhet i utvecklingssektorn i flera länder i Sydasien. Han har en gedigen utbildning inom ekonomi och har även jobbat med ekonomisk rådgivning. Manil skriver även om nepalesisk ekonomi i the Annapurna Express.

Sydasien

Sydasien är en tidskriftsförening, grundad 1977. Vi ger ut nättidningen Sydasien.se och under 2021 fyra tryckta nummer – reportagemagasin, årsbok samt två mindre mellannummer. Vi rapporterar från och skildrar hela regionen Sydasien, vilken inrymmer länderna Indien, Pakistan, Sri Lanka, Bangladesh, Afghanistan, Nepal, Bhutan och Maldiverna. Våra reportrar och skribenter har fokus på regionen och finns ofta på plats. Sydasien erbjuder fräscha perspektiv, djärva debatter, intressanta reportage och kryddstark läsning. (Se även sidan 2.)

Besök Sydasien.se!
Med regelbundna besök hos Sydasien.se finns goda möjligheter till fördjupning. I arkivet finns möjlighet att läsa samtliga tidskrifter 1977-2021 och söka artiklar, ämnen, länder och skribenter.

Prenumeration
Avgiften för 2022 är 250 SEK, alternativt 500 SEK för stödmedlemskap i Sydasien. Swisha till **123 211 2068** och mejla din adress till info@sydasien.se. Läs mer: Sydasien.se/medlem

Styrelsen består 2022 av redaktörerna **Johan Mikaelsson** och **Henrik Schedin** samt ledamöterna **Parul Sharma**, **Troy Enekvist** och **Elina Kroksjö**. Redaktörerna arbetar med Sydasien.se och tryckta utgåvor och planerar deltagande vid mässor och seminarier. Redaktionens lokal är belägen i Mölndal.

Nättidningen: https://sydasien.se
Kontakta oss: redaktionen@sydasien.se
FB: facebook.com/sydasien/
Instagram instagram.com/sydasientidskrift
Adress: Sydasien, Norra Forsåkersg 37, 431 63 Mölndal

Transportmedel och fraktmetod. I det här numret har vi kommit in på appar som kan användas för transaktioner av pengar och som förenklar livet för människor i länderna i regionen. Men det charmigaste sättet att göra en transaktion i Sydasien torde vara att få den gjord med hjälp av en eller flera jakar, vilket sker här i Nepal. Foto: Ekashustrova | Shutterstock

Besök Sydasien.se

Med regelbundna besök hos nättidskriften Sydasien.se finns goda möjligheter till fördjupning. I arkivet finns samtliga tidskrifter 1977-2021 och med mäjlighet att söka bland artiklar, ämnen, länder och skribenter.

Prenumerera på Sydasien

Avgiften för 2022 är 250 SEK vilket ger fyra nummer. Swisha till **123 211 2068** eller 500 kr för ett stödmedlemskap mejla till info@sydasien.se Varmt välkommen till Sydasien!

Annonsera i Sydasien

Nå ut till våra läsare med en annons på Sydasien.se eller i den tryckta tidskriften. Kontakta oss för en diskussion!

Annons

